

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Maaliskuu 2021	Tekijä/tekijät Asko Eerola
Koulutus Liiketoimintaosaaminen		☐ AMK ☒ YAMK
Työn nimi RIESKA-LEADER RY:N PAIKALLINEN KEHITTÄMISSTRATEGIA Asukkaiden toiveet EU-rahoituksille		
Työn ohjaaja Katarina Broman		Sivumäärä 55 + 2
Työelämäohjaaja Kirsti Oulasmaa		
<p>Opinnäytetyön toimeksiantaja oli Rieska-Leader ry. Tämä opinnäytetyö tehtiin osana Rieska-Leaderin valmistautumista uuteen EU-ohjelmakauteen 2023–2027.</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli kerätä tietoa alueen toimijoilta, millaisia toiveita heillä oli tulevan ohjelmakauden hankerahoituksille sekä selvittää minkälaisia, pääteemoja ja kehittämisasioita halutaan painottaa Rieska-Leaderin tulevan ohjelmakauden strategiassa.</p> <p>Työn tietoperustassa käsitellään Leader-toimintaa yleisesti, toimintavan leviämistä, periaatteita, hallintomallia sekä siihen liittyviä säädöksiä. Toinen pääaihe tietoperustassa on EU:n yhteinen maatalouspolitiikka ja erityisesti maaseudun kehittäminen. Lisäksi tietoperustassa käydään lävitse komission tavoitteita ja kansallisia painopisteitä tulevalle ohjelmakaudelle sekä Rieska-Leaderin kehittämisstrategian vaatimuksia.</p> <p>Opinnäytetyön käytännön osuudessa tehtiin kysely ja yhteenveto uuden strategian pääteemoista sekä asioista, joiden kehittämistä pidetään alueella tärkeänä. Kysely toteutettiin Rieska-Leaderin sidosryhmille, toiminta-alueen järjestöille, yrityksille ja asukkaille. Työn tutkimusote oli kvantitatiivinen ja tuloksia analysoitiin tunnuslukujen avulla.</p> <p>Kyselyistä ilmeni, että Rieska-Leaderilta rahoitusta hakevien yritys- ja kehittämishankkeiden tulee edistää alueen hyvinvointia ja elinvoimaa, yrittäjyyttä, uusia palveluita sekä nuoriin liittyviä kehittämistavoitteita.</p> <p>Kerätyn tiedon perusteella voidaan päätellä, että tulevan EU-ohjelmakauden Rieska-Leaderin strategiassa tulee huomioida painopisteinä ja läpileikkaavina teemoina yritystoiminta ja elinkeinot, lasten- ja nuorten palvelut ja toiminta, lähiruoka ja paikalliset elintarvikkeet ja työikäisten palvelut. Kyselyn tulosten perusteella on mahdollista kohdentaa rahoituksia sellaisiin hankkeisiin, jotka ovat merkityksellisiä ja tärkeitä alueen asukkaille.</p>		
Asiasanat EU, Leader, Maaseutuohjelma, Paikallinen kehittämisstrategia		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date March 2021	Author Asko Eerola
Degree programme Business Competence		
Name of thesis LOCAL DEVELOPMENT STRATEGY OF LAG RIESKA-LEADER RY. The wishes of the inhabitants for EU-funding		
Instructor Kirsti Oulasmaa	Pages 55 + 2	
Supervisor Katarina Broman		
<p>The thesis was ordered by LAG Rieska-Leader ry. It was created as part of the preparation work for the next EU-funding period 2023–2027 of LAG Rieska-Leader ry.</p> <p>The goal of the thesis was to collect information about the needs of the inhabitants in the area, what kind of wishes they have in case of project funding for the next period and also to find out what kind of major themes and development goals we want to have in the next strategy of LAG Rieska-Leader ry.</p> <p>The data base covered Leader-approach in general, its diffusion, principles, governance model and the regulations that concern it. The other main theme was the general agricultural policy in the EU and especially rural development. The thesis also went through the goals of the commission in the data base and the national focuses for the next period and the requirements of the local development strategy of Rieska-Leader ry.</p> <p>The practical part of the thesis made an inquiry and a summary about the main themes of the new strategy and also about the things people find important in the area. The inquiry was made for the target groups, NGO’s, businesses and inhabitants of the area. The research approach was quantitative and the results were analyzed by key ratio codes.</p> <p>As a result of the questionnaire it could be seen that the business- and development projects of LAG Rieska-Leader ry should contribute to the wellbeing and vitality of the area and also to entrepreneurship, new services and development goals especially for youngsters.</p> <p>Based on the collected data, it can be seen that the strategy of LAG Rieska-Leader ry for the next EU-funding period should have the following as the main and horizontal themes: entrepreneurship and industry, services and activities for children and youngsters, local food and grocery and also services for employees. On the basis of the survey it is possible to allocate the funds to those projects that are significant and important for the inhabitants of the area.</p>		
Key words EU, Leader, Local development strategy, Rural policy program		

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

ELARD

Kattojärjestö Leader-toiminnalle Euroopassa (The European Leader Accosiations for Rural Development)

EU

Euroopan unioni

CAP

EU:n yhteinen maatalouspolitiikka (Common Agricultural Policy, CAP)

CLLD

EU:ssa yhteisölähtöisestä paikallisesta kehittämisestä käytetty termi (Community-Led Local Development)

LEADER

Yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen eli Leader-toimintatapa

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 LEADER-TOIMINTA	4
2.1 Rieska-Leader ry	4
2.2 Leader-toiminnan juuret, kasvu ja kehykset.....	5
2.2.1 Leader Euroopassa.....	7
2.2.2 Leader-toiminnan leviäminen Suomessa	8
2.2.3 Leader-toimintatapa	9
2.2.4 Leader-periaatteet.....	10
2.2.5 Hallintomalli	12
3 EU:N YHTEINEN MAATALOUSPOLITIikka	13
3.1 Maaseudun kehittäminen	13
3.2 Maa- ja metsätalousministeriön Cap-strategia 2023–2027	13
3.3 Komission tavoitteet CAP-ohjelmakaudelle 2023–2027	15
3.4 Kansalliset CAP-painopistealueet.....	16
3.5 Rieska-Leaderin paikallinen kehittämisstrategia	17
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	19
4.1 Kvantitatiivinen tutkimus	19
4.2 Tutkimusmenetelmä	20
4.3 Kyselylomake.....	20
4.4 Tutkimusongelmat	21
4.5 Aineiston keruu	21
4.6 Tulosten hyödyntäminen ja kehittämisprosessin eteneminen.....	22
4.7 Aineiston analyysi.....	22
4.8 Luotettavuuden arviointi.....	22
5 TUTKIMUSTULOKSET	24
5.1 Vastaaajien toiveet pääteemoista.....	24
5.2 Vastaaajien toiveet kehitettävistä asioista	32
5.3 Tutkimuksen johtopäätökset.....	45
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	46
LÄHTEET	55
LIITTEET	
KUVIOT	
KUVIO 1. Opinnäytetyön prosessikuvaus.....	3
KUVIO 2. Rieska-Leader ry:n toiminta-alue.....	4
KUVIO 3. Leader-periaatteet.....	11
KUVIO 4. Leader-toiminnan hallinto ja tukimuodot.....	12
KUVIO 5. Yhteisen maatalouspolitiikan kansallinen valmistelu	14

KUVIO 6. Komission yhdeksän tavoitetta CAP-uudistukselle	15
KUVIO 7. Kansalliset CAP-uudistuksen painopistealueet	16
KUVIO 9. Leader-ryhmien hakuprosessi	17
KUVIO 10. Yrittäjyyden edistäminen	24
KUVIO 11. Ilmastonmuutoksen ehkäisy ja vähähiilisyys	25
KUVIO 12. Hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen	26
KUVIO 13. Uusien palveluiden ja palvelumuotojen luominen	26
KUVIO 14. Innovaatioiden ja digitalisaation edistäminen	27
KUVIO 15. Kansainvälistyminen	28
KUVIO 16. Nuoret	29
KUVIO 17. Lähituotteet /-palvelut	30
KUVIO 18. Lasten ja nuorten palvelut ja toiminta	32
KUVIO 19. Työkäisten palvelut ja toiminta	33
KUVIO 20. Ikäihmisten tai vanhusten palvelut ja toiminta	34
KUVIO 21. Joukko- ja älyliikenteen edistäminen	35
KUVIO 22. Yritystoiminta ja elinkeinot	36
KUVIO 23. Energian kulutuksen vähentäminen, vähähiilisuuden edistäminen	37
KUVIO 24. Ympäristö ja kylämaisemat	37
KUVIO 25. Matkailu	38
KUVIO 26. Kansainvälisyyteen liittyvä toiminta ja osaaminen	39
KUVIO 27. Vapaa-ajan vietto ja harrastustoiminta	40
KUVIO 28. Lähiaruoka ja paikalliset elintarvikkeet	41
KUVIO 29. Kulttuuritoiminta	41
KUVIO 30. Lähienergian käytön edistäminen ja uudet energiamuodot	42
KUVIO 31. Ympäristönhoitoon ja -suojeluun liittyvät toimet	43
KUVIO 32. Digitaalisten palveluiden edistäminen	43

1 JOHDANTO

Rieska-Leader ry on maaseudun kehittämissyhdystys, jonka toiminta-alueena on seitsemän kuntaa. Kuusi kuntaa sijaitsee Pohjois-Pohjanmaalla (Ylivieska, Alavieska, Kalajoki, Merijärvi, Sievi ja Oulainen) ja yksi Keski-Pohjanmaalla (Kannus). Leader-toiminnan ajatuksena on oman asuinalueen kehittäminen yhdessä asukkaiden voimin. Tätä toteutetaan rahoittamalla oman toiminta-alueen asukkaiden kehittämishankkeita ja opastamalla ja neuvomalla niiden toteutuksessa. Rahoituksen lisäksi Leader-ryhmä aktivoi, kouluttaa, innostaa, tiedottaa ja toimii hankkeiden toteuttajien apuna.

Leader-ryhmien rahoitus koostuu EU:n, valtion sekä kuntien rahoista. EU:ssa ohjelmakaudet ovat seitsemän vuoden mittaisia. Meneillään oleva ohjelmakausi päättyy vuoden 2020 lopussa ja uutta kautta 2023–2027 suunnitellaan parhaillaan. Leader-ryhmät tekevät oman kehittämisstrategiansa paikallisten tarpeiden pohjalta. Kehittämisstrategia laaditaan aina yhdessä toiminta-alueen asukkaiden kanssa. Kehittämisstrategia ohjaa Leader-ryhmän hallituksen toimintaa, kun se tekee päätökset rahoitettavista hankkeista.

Suomessa maa- ja metsätalousministeriö koordinoi strategioiden valmistelua ja ohjeistaa Leader-ryhmiä strategian tekemisessä. Hyvän paikallisen kehittämisstrategian kriteereiksi on määritelty ministeriön toimesta mm. seuraavia asioita: Pituus max 20 sivua, strategian tulee sisältää konkreettiset mittarit, jotka mittaavat vaikuttavuutta, strategia on alueen näköinen, strategiassa kuvataan alueen toimijoiden työnjako ja roolit paikallisessa kehittämisessä ja strategiaan valituissa sisältöteemoissa. Strategian rahoitus- ja toteuttamissuunnitelmaan sisältyy myös muiden rahoituslähteiden käyttöä sekä strategiassa kuvataan alueen toimijoiden kytkökset muille alueille, eri verkostoihin ja myös kansainvälisesti.

Jotta Rieska-Leaderin strategiasta saadaan alueen näköinen, täytyy valmisteluun ottaa mukaan mahdollisimman laajasti ja kattavasti alueen eri toimijoita sekä varata riittävästi aikaa. Valmisteluprosessiin otetaan mukaan myös Rieska-Leaderin kansainvälisiä kumppaneita, jotka näkevät alueen erityispiirteet paremmin. Lisäksi strategian tekemisessä kuullaan eri alojen osajia ja etenkin nuoria ja nuoria aikuisia. Strategiaprosessissa käytetään myös erilaisia uusia osallistamisen menetelmiä.

Opinnäytetyöni toimeksiantaja on työpaikkani Rieska-Leader ry. Opinnäytetyön tavoitteena oli valmistella ja toteuttaa laaja-alaisesti osallistava kysely Rieska-Leader ry:n strategian laatimisen avuksi. Työssä tiedon keruuseen laadittiin strategian pääteemoja ja toimenpiteitä kartoittava kyselylomake, jota

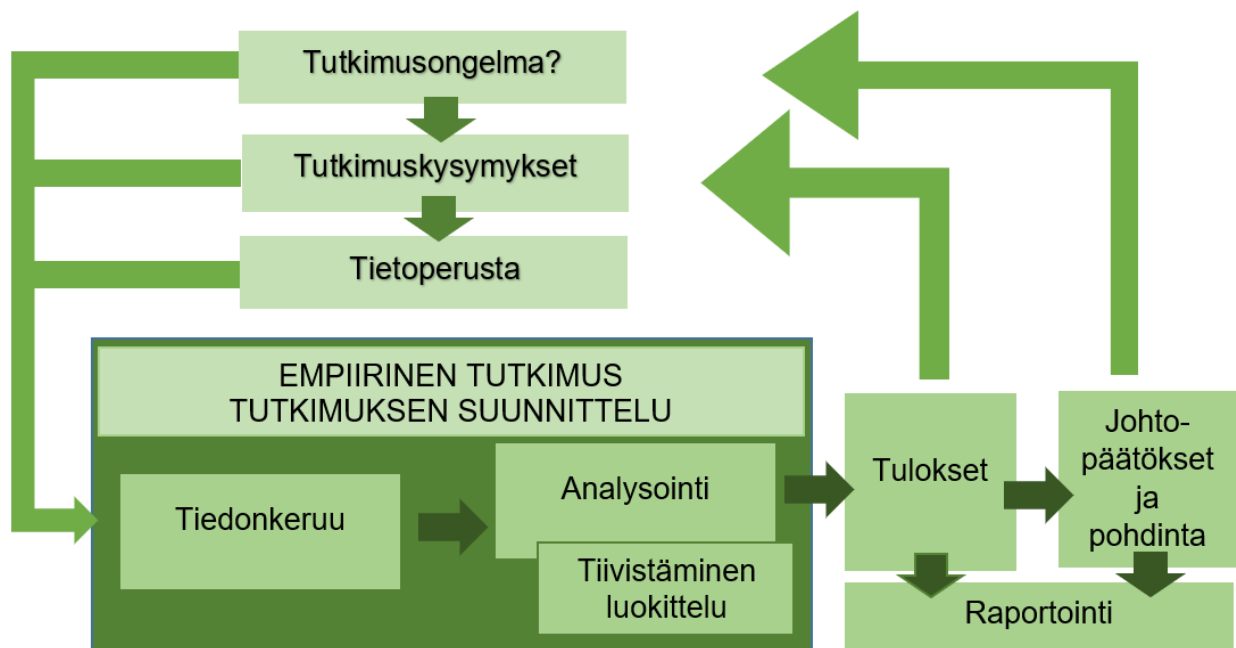
jaettiin yhteistyökumppaneille, asukkaille, yrittäjille sekä yhteisötoimijoille tilaisuuksissa ympäri toiminta-alueetta. Lisäksi kyselyä jaettiin sähköisesti yhdistyksen nettisivuilla sekä Teams-kokouksissa. Strategian tekemisessä oli keskeisenä ajatuksena alueen asukkaiden ja muiden toimijoiden kuuleminen, sekä heidän näkemystensä saaminen tulevan ohjelmakauden tarpeista ja toiveista.

Empiirinen tutkimus suoritettiin kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena tekemällä kyselyjä koko toiminta-alueella eri tapahtumissa ja eri kohderyhmille. Tutkimuksen pääongelma asetettiin seuraavasti: Minkälaisia toiveita Rieska-Leaderin toiminta-alueen asukkailla on tulevan ohjelmakauden paikallisen kehittämisstrategian sisällöstä.

Pääongelma jäsenettiin seuraaviin alaongelmiin:

- 1) Millaisia pääteemoja alueen kehittämistarpeista pitäisi huomioida Rieska-Leaderin tulevan ohjelmakauden strategiassa.
- 2) Minkälaiden asioiden kehittämistä pidetään alueella tärkeänä.

Opinnäytetyön aiheen ja tutkimusongelman selvittyä työ eteni teoriaosuuden kirjoittamiseen. Luvussa 2 perehdytään Leader-toimintaan sen juuriin, kasvuun ja kehittymiseen, toimintatapaan, periaatteisiin sekä hallintomalliin. Kolmannessa luvussa tarkastellaan EU:n yhteistä maatalouspolitiikkaa sekä erityisesti maaseudun kehittämistä ja kansallista CAP-strategiaa sekä kansallisia ja Euroopan komission asettamia painopisteitä tulevalle ohjelmakaudelle. Lisäksi käydään lävitse Rieska-Leaderin kehittämisstrategian vaatimuksia. Luku 4 käsittelee empiirisen tutkimuksen toteuttamista ja luvussa 5 esitetään tutkimustulokset. Luvussa 6 esitetään johtopäätökset ja pohdinta sekä vastataan tutkimusongelmiin ja arvioidaan tutkimusta.

KUVIO 1. Opinnäytetyön prosessikuvaus

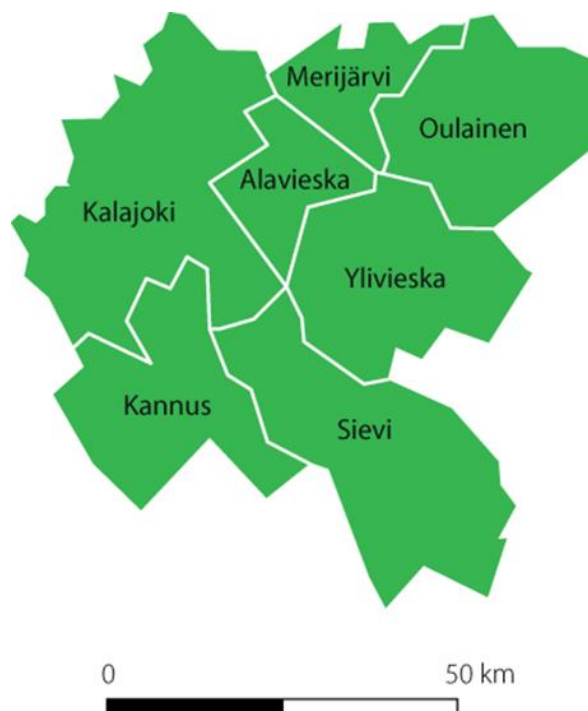
Kuviossa 1 on esitetty opinnäytetyön prosessikuvaus, jonka mukaan opinnäytetyön tekeminen eteni.

2 LEADER-TOIMINTA

Tässä luvussa esittelen Leader-toimintaa. Aluksi kuvaan opinnäytetyön toimeksiantajan Rieska-Leaderin toimintaa ja sen jälkeen Leader-toimintaa yleisesti, toimintatavan leviämistä, periaatteita ja hallintomallia sekä siihen liittyviä säädöksiä.

2.1 Rieska-Leader ry

Rieska-Leader ry on yleishyödyllinen yhdistys, jonka on perustettu Sievissä 1996. Rieska-Leader on paikallinen maaseudun kehittämissyhdystys, joka toimii Pohjois-Pohjanmaan eteläosassa, Ylivieskassa, Alavieskassa, Sievissä, Oulaisissa, Kalajoella, Merijärvellä ja Kannuksessa. (Rieska-Leader 2013a.) Alla olevasta kuviosta 2 nähdään Rieskan-Leaderin toiminta-alue.

KUVIO 2. Rieska-Leader ry:n toiminta-alue (Rieska-Leader 2013)

Rieska-Leaderin tehtävänä on edistää alueensa yhteisöllisyyttä, yrittäjyyttä, ja viihtyisyyttä hyödyntäen paikallisia vahvuuksia ja noudattaen kestävän kehityksen periaatteita. (Rieska-Leader 2018, 2.)

Yhdistys on toiminut Leader-metodin mukaisesti vuodesta 1996. Rahoitus Rieska-Leaderille tulee EU:lta 42%, valtiolta 38% ja kunnilta 20%. Rahoituksen suuruus tällä ohjelmakaudella on noin 8,6 miljoonaa euroa. (Rieska-Leader 2018, 2.) Tällä ohjelmakaudella 2014–2020 Rieska-Leader on myöntänyt tukea maaseuturahastosta yli 200 hankkeelle. (Rieska-Leader 2018, 5.)

Rieska-Leaderin kautta tukea voivat hakea yhteisöt sekä pienet, alle 10 henkilötyövuotta työllistävät yritykset. Normaalien Leader-hankkeiden lisäksi Rieska-Leaderilla on käytössä omia rahoitusmalleja. Niitä ovat Nuorisoleader, Yhteisö-Leader sekä Bisnes-Leader. Nämä ovat helppoja matalan kynnyksen rahoitusmalleja pieniin hankkeisiin. Tukea voi saada esimerkiksi koulutuksiin, investointeihin, kone- ja laitehankintoihin sekä toiminnan kehittämiseen. (Rieska-Leader 2019b.)

Leader-hankkeiden hanketyyppejä yrityksille ovat investointihanke ja perustamistuki. Yrityksillä erittäin tärkeää on huomioida, että sillä on edellytykset kannattavaan liiketoimintaan eikä se kilpaile alueella olemassa olevien yritysten kanssa. (Finlex 2019a.) Yhdistyksille hankemuotoina ovat kehittämis- ja investointihankkeet. Tukea hakiessa täytyy yhdistyksen huomioida, että Leader-rahoitus ei ole toimintaavustusta yhdistyksille, eikä jo olemassa olevalle toiminnalle. Hankkeiden tavoitteena on aina uuden kehittäminen. (Finlex 2019b.)

Leader-yhdistyksien hallitus valitaan kolmikantaperiaatteen mukaisesti siten, että kolmasosa jäsenistä edustaa paikallista julkista hallintoa, toinen kolmannes paikallisia yhdistyksiä sekä kolmas kolmannes alueen asukkaita. (Leadersuomi 2019a.) Rieska-Leader kehittämissyhdistyksen nykyisen strategian Iloa ja innovaatioita 2014–2020 visiossa tähdätään ”iloisten, innostuneiden ja innovatiivisten ihmisten maaseutuun”. Nykyisen ohjelmakauden strategiset painopisteet ovat yrittäjyyden ja elinkeinojen edistäminen, yhteisöllisyyden tukeminen, uudet palvelutuotannon mallit sekä alueen vetovoimaisuuden vahvistaminen. Läpileikkaavina teemoina strategiassa ovat ekologisesti kestävä kasvu, innovaatiot, nuoret ja monikulttuurisuus. (Rieska-Leader 2014, 7–8.)

2.2 Leader-toiminnan juuret, kasvu ja kehitykset

Leader-toiminnalla on pitkät historialliset juuret. Leader ei ole hallinnon synnyttämä idea, vaikka se on jo pitkään ollut osa eurooppalaista maaseutupolitiikan hallintajärjestelmää. Leaderin periaatteet ovat

myös pysyneet lähes samoina, vaikka sitä kehystävä hallinto on muuttunut paljon vuosikymmenten aikana. Leaderin idea on siis kestänyt hyvin toimintaympäristön muutosta. (Rannanpää, Pyykkönen, Heikkinen, Koivisto, Ranta, Pyllkkänen, Hyyryläinen. 2020, 27.)

Leader-toimintatavan ajatuksellinen tausta on syntynyt jo 1960-luvulla yhteiskuntatieteissä esitetyissä sisäsyntyisen kehittämisen (endogenous development) teorioissa sekä laajassa kriittisessä tutkimusperinteessä, jossa on nostettu esiin erityisesti kansalaisten osallistumiseen ja demokratiaan liittyviä kysymyksiä. (Rannanpää ym. 2020, 27.) Rannanpään (Rannanpää ym. 2020, 27–28) mukaan Euroopassa havahduttiin 1970-luvun lopulla laajasti kysymykseen alueiden epätasa-arvosta. Huomattiin, että alueiden kehityserot lisääntyivät. Kehityksen pelättiin heikentävän yhteiskuntaa ja johtavan suuriin sosiaaliin ongelmiin. 1980-luvulla alueiden kehittämiseen alkoi nousta ajatus siitä, että niiden kehitykseen voitaisiin tehokkaammin vaikuttaa sektoreita ylittävän ja niitä yhdistävän politiikan kautta. Eri alueita alettiin tarkastella monitoimijaisina kokonaisuuksina, joissa eri sektoreiden välinen yhteistyö olisi tiiviimpää. Toimijoita haastettiin asettamaan alueen yhteisiä tavoitteita sekä rakentamaan niiden ympärille eri toimialoja lähentäviä verkostoja sekä julkisen ja yksityisen rajat ylittäviä kumppanuuksia. (Rannanpää ym. 2020, 27–28.)

Valtion asema aluekehittämisessä alkoi samaan aikaan muuttua. Valtion roolia alettiin nähdä ennemminkin edellytyksiä luovana. Innovaatiot ja yritykset nousivat keskeisiksi asioiksi. Alettiin ymmärtämään, etteivät valtion resurssit tulisi enää kasvamaan, vaan alueiden kehittämiseen olisi saatava mukaan yksityisen sektorin toimijoita ideoineen ja verkostoineen. Euroopassa voimistui ajatus niin sanotusta integroivasta alue- ja maaseutupolitiikasta (Integrated Rural Policy, IRP). Sen toimeenpanon mekanismiksi kehitettiin uudenlaisia ohjelmaperustaisen aluekehittämisen välineitä – aluekehitysohjelmia. (Hyyryläinen & Rannikko 2000, 19.)

Rannanpään (2020, 29–30) mukaan Leader-toiminta muotoiltiin edellä esitettyjen ajatusten pohjalta kompaktiksi metodiksi ja toimintamalliksi, jonka sisällöksi sanoitettiin nykyisin Leader-periaatteina tunnetut ajatukset eli alhaalta ylös, alueperusteisuus, paikallinen kumppanuus, innovatiivisuus, monialaisuus, alueiden ja kansainvälinen yhteistyö sekä verkostoituminen. Nämä periaatteet kuvaavat metodin oleellisia piirteitä, samalla ne heijastelevat laajempaa kehittämisajattelun muutosta. Keskeisenä lähtökohtana metodissa on luottamus paikallisiin toimijoihin, heidän tietoonsa ja resursseihinsa. Paikalliset toimijat aktiivisella ajattelulla ajateltiin saatavan vaikuttavuutta ja lisäarvoa aluekehitystoimiin. Ensimmäiset eurooppalaiset ohjelmat erityisesti Leader-toimintaa varten käynnistettiin vuonna 1991. (Rannanpää ym. 2020, 29–30.)

EU-määritelmän mukaan yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen on työkalu, jolla kansalaiset tuodaan paikallisella tasolla mukaan kehittämään ratkaisuja ja osallistumaan nykypäivän sosiaaliin, taloudellisiin ja ympäristöllisiin haasteisiin. Toimintatavalla osallistetaan paikalliset toimijat, mukaan lukien elinkeinoelämä ja kansalaistoimijat, toteuttamaan ja suunnittelemaan paikallista kehittämisstrategiaa. (EU 2014, 5.) Yhteisölähtöistä paikallista kehittämistä toteutetaan EU:n rahastojen yhteisessä yleisasetuksessa kuvattujen periaatteiden mukaan. (Jänis 2018, 110.)

Leader-metodi on kuulunut katkeamattomasti vuodesta 1991 lähtien maaseudun kehittämisen eurooppalaisen välineistöön. Erityisesti EU-ohjelmakausien vaihtuessa Leaderistä on yleensä käyty keskustelua. On myös esitetty kriittistä arviointia siitä, onko se lunastanut paikkansa ja pystynyt toteuttamaan sille asetettuja tavoitteita riittävän tehokkaasti. Ohjelmakausien vaihteiden resurssiväännöissä Leader on kuitenkin aina pystynyt perustelemaan itsensä ja osoittamana toimivuutensa ja tarpeellisuutensa. (Rannanpää ym. 2020, 30.)

Lukeschin (Lukeschin 2018, 5) mukaan vuonna 2004 Leader kohtasi siihen asti merkittävimmät tulevaisuushaasteensa. Vuosituhannen vaihteen jälkeen Euroopan unioniin liittyi kymmenen uutta maata, niiden joukossa oli mukana myös laajojen maaseutualueiden Puola. Siinä vaiheessa erityisesti poliitikkojen piirissä heräsi suuri epäluulo Leaderin mahdollisuuksiin jatkaa ja sen jatkuvuus oli siksi uhattuna. (Lukesch 2018, 5.)

Tähän löydettiin kuitenkin ratkaisu ja siinä luovuttiin erillisistä Leader-ohjelmista. Leaderiin tehtiin merkittävä muutos ohjelmakaudella 2007–2013. Silloin Leader integroitiin maaseudun kehittämisohjelman kokonaisuuteen. Toimenpide lanseerattiin Leader-metodin valtavirtaistamisena (mainstreaming) maaseudun kehittämisen kokonaisuuteen. (Rannanpää ym. 2020, 30.)

2.2.1 Leader Euroopassa

Leader-toiminta on yksi osa Euroopan unionin maaseudun kehittämistä. Kattojärjestönä Leader-toiminnalle on Euroopassa toimiva ELARD, jonka lyhenne tulee nimestä The European Leader Associations for Rural Development. ELARD on kansainvälinen voittoa tavoittelematon yhdistys. Yhdistys on perustettu edistämään LEADER / CLLD-toteutusta (EU:ssa yhteisölähtöisestä paikallisesta kehittämisestä käytetty termi, Community-Led Local Development) Euroopassa. (ELARD 2019a.)

Euroopan LEADER-yhdistys yhdistää lähes 2500 paikallista toimintaryhmää 26 maasta, mukaan lukien maat, jotka eivät ole Euroopan unionin jäseniä, mutta jotka ovat ottaneet käyttöön ja toteuttavat LEADER-metodologiaa. (ELARD 2019b.) Suomessa saatiin Leaderin keinot ja rahoitus käyttöön EU-jäsenyyden myötä vuonna 1996. Leader sisältyy Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan EU:n ohjelmakaudella 2014–2020. Rahaa Leaderiin on varattu runsas viisi prosenttia EU:n rahoitusosuudesta eli noin 300 miljoonaa euroa julkisia EU:n ja valtion varoja. (Leadersuomi 2019b.)

2.2.2 Leader-toiminnan leviäminen Suomessa

Uusitalon (2009, 6) mukaan Leader-toimintatavan juurruttaminen ja käyttöönotto maaseutupolitiikan välineeksi Suomessa herätti alusta lähtien paljon innostusta ja kiinnostusta niin paikallistasolla kuin hallinnossa. (Uusitalo 2009, 6.) Isosuo (Isosuo 2000, 64) mukaan vuonna 1995 Suomessa tehty Leaderin valmisteluprosessi osoitti, että maaseudun toimijoiden keskuudessa oli tarvetta paikalliseen kehittämistyöhön. Leader toimi sysäyksenä vahvistaa paikallista kehittämistä suomalaisen maaseutupolitiikan välineistössä. Paikalliselta tasolta ja maaseudun ihmisiltä tullut signaali osoitti, että hallinnon oli tarkistettava suhtautumistaan ja toimintatapojaan paikallisella tasolla tehtävään kehittämistyöhön. (Isosuo 2000, 64.)

Ennen EU-jäsenyyttä Suomessa 1970-luvulla alkanut kylätoiminta oli luonut maaperää yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen toimintatavalle. EU-jäsenyyden ja Leader-ryhmien työn myötä kylätoimintakin sai taloudellisesti laajemmat puitteet kehittyä. Kylätoiminta hahmotettiin vuoden 1996 Toimiva maaseutu -ohjelmassa virallisesti osaksi Suomen maaseutupolitiikan kokonaisuutta. (Hyyryläinen 2010, 113–117.)

Toimiva maaseutu -ohjelma vuodelta 1996 sisälsi ehdotuksen Leader-tyyppisen toiminnan laajentamiseksi koko maahan. Toimintatapa otettiin heti alussa maaseutupolitiikan työvälineeksi kirjaamalla se Toimiva maaseutu -ohjelmaan, joka oli maaseutupoliittinen kokonaisuohjelma. Maaseutupoliittisilla kokonaisuohjelmilla ja maaseutupolitiikan yhteistyöryhmällä oli keskeinen merkitys Leader-toimintatavan valtavirtaistamisessa koko maan kattavaksi ja osaksi useita ohjelmia. (Hyyryläinen 2007, 20–36.)

Uusitalon (2009, 145–153) mukaan Leader-toiminnan hallintomallista oli alussa ristiriitaisia näkemyksiä. Tämä johtui siitä, että toimintaa aluksi rahoittaneen LEADER II-ohjelman rahoitus tuli kolmesta eri

EU-rahastosta, joilla kaikilla oli eri vastuuministeriö. Myöhemmin varojen yhdistäminen takasi Leader-ryhmien autonomisuuden, mikä oli tärkeimpiä Leader-metodin peruskriteereitä. (Uusitalo 2009, 145–153.)

Euroopan unionin jäsenenä uudet ohjelmat ja yhteisöaloitteet velvoittivat suomalaista hallintoa. Ensimmäisinä vuosina Leaderin hallinto organisoitiin omina kansallisina ohjelmina. Näin laajasti hajautettu ohjelmaperustainen työtapana oli Suomessa täysin uutta ja se vaati opettelua kaikilta osapuolilta. Ensimmäiset vuodet eivät olleet helppoja ja prosessissa luonnollisesti ilmenikin epäselvyyksiä, ristiriitoja ja vastustustakin. Koko suomalainen hallintokulttuuri ja sen järjestelmät joutuivat kovalle koetukselle. Vuosien kuluessa Suomi alkoi kuitenkin sopeutua ajatukseen siitä, että osa yhteiskunnan toimintaa ohjaavista normeista sekä kehittämisen resursseista tulee Suomen ulkopuolelta (Rannanpää ym. 2020, 29.)

Ohjelmia on Suomessa toimeenpantu nyt kaikkiaan neljällä ohjelmakaudella. Leaderin hallintomalleja on ollut myös useita. Suomen kansallisesta päätöksestä koko maan kattavasta Leader-verkostosta on seurannut, ettei Leader-ryhmien määrä ole juurikaan heitellyt ohjelmakausien varrella. Vuoteen 2007 asti Leader-metodia toteutettiin kuitenkin myös kansallisilla ohjelmilla ja erityisjärjestelyillä (Rannanpää ym. 2020, 30.)

2.2.3 Leader-toimintatapa

Leader-toimintatapa eli maaseudun yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen on olennainen osa maaseudun kehittämispolitiikkaa. Leader-toiminnan tavoitteena on kehittää ja vahvistaa paikallisia yrityksiä, yhteisöjä ja alueen elinvoimaa. Tätä työtä tehdään uusiutuvalla ja tarpeisiin vastaavalla paikallisella kehittämistyöllä. Verkostoituminen ja verkottaminen paikallisesti, alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti ovat myös Leader-toiminnan tärkeitä tavoitteita. (Rannanpää ym. 2020, 35.)

Leader-toiminta saa rahoituksensa pääosin maaseudun kehittämisvaroista. Leader-toiminta on sekä hallintomalli maaseutuohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi että ohjelmatyön tavoite. Leader, hallintomallina perustuu hajautettuun rahoitukseen ja hallintoon. Onnistuessaan hyvin Leader-toiminta kehittää paikallisia yhteisöjä juuri niiden omista lähtökohdista, ja osaltaan tukee maaseutuohjelman tavoitteiden saavuttamista. (Rannanpää ym. 2020, 35.)

Suomessa toimii 54 paikallista Leader-ryhmää ja ne kattavat kaikki Suomen maaseutualueet. Leader-verkosto on hyvin laaja myös Euroopassa, EU:ssa Leader-ryhmiä toimii noin 2 500. Leader on toimintaa, neuvontaa ja rahoitusta paikkakunnan parhaaksi. (Maa- ja metsätalousministeriö 2019a.)

Jokainen Leader-ryhmä laatii oman alueensa kehittämissuunnitelman. Laatiensa strategiaa Leader-ryhmät toteuttavat rahoittamalla alueellansa yritysten hakemia hankkeita sekä eri yhteisöjen yleishyödyllisiä kehittämishankkeita. Leader-työtä rahoitetaan tällä hetkellä Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmasta, joka on laadittu vuosille 2014–2020. Leader-ryhmien julkinen rahoitus on 300 miljoonaa euroa, joka koostuu EU:n, valtion ja kuntien varoista. (Maa- ja metsätalousministeriö 2019, b.)

Leader on lyhenne ranskankielisistä sanoista ”Liason Entre Actions de Developpement l'Economie Rurale”. Suomennettuna tämä tarkoittaa ”yhdyssiteitä maaseudun talouden kehittämiseen tähtäävien toimien välillä”. EU:ssa yhteisölähtöisestä paikallisesta kehittämisestä käytetään termiä Community-Led Local Development, CLLD. (Maa- ja metsätalousministeriö 2019c.)

2.2.4 Leader-periaatteet

Leader-ryhmät noudattavat toiminnassaan Leader-metodin mukaisia Leader-periaatteita, joita ovat:

1. Alhaalta ylös -periaate: Toimintaryhmä on paikallisten äänitorvi, keino ja väylä paikallisten ideoiden ja kehittämistarpeiden ratkaisemiseen.
2. Alueperusteisuus: Ohjelmaan perustuvaa kehittämistä tehdään yksittäistä kuntaa laajemmalla alueella.
3. Paikallinen kumppanuus ja hallinnon kolmikantaperiaate.
4. Ohjelmallisuus ja monialaisuus: Osallistavan, laajan ja avoimen prosessin kautta laadittu toimintaryhmän paikallisen kehittämisen strategia on toimialueen tahdonilmaus siitä, mihin ja miten toimintaluettua halutaan kehittää.
5. Innovatiivisuus ja kokeilutoiminta.
6. Verkostoituminen sekä alueiden välinen ja kansainvälinen yhteistyö. (ENRD 2020.)

Alla olevassa kuviossa 3 on esitetty Leader-periaatteet.

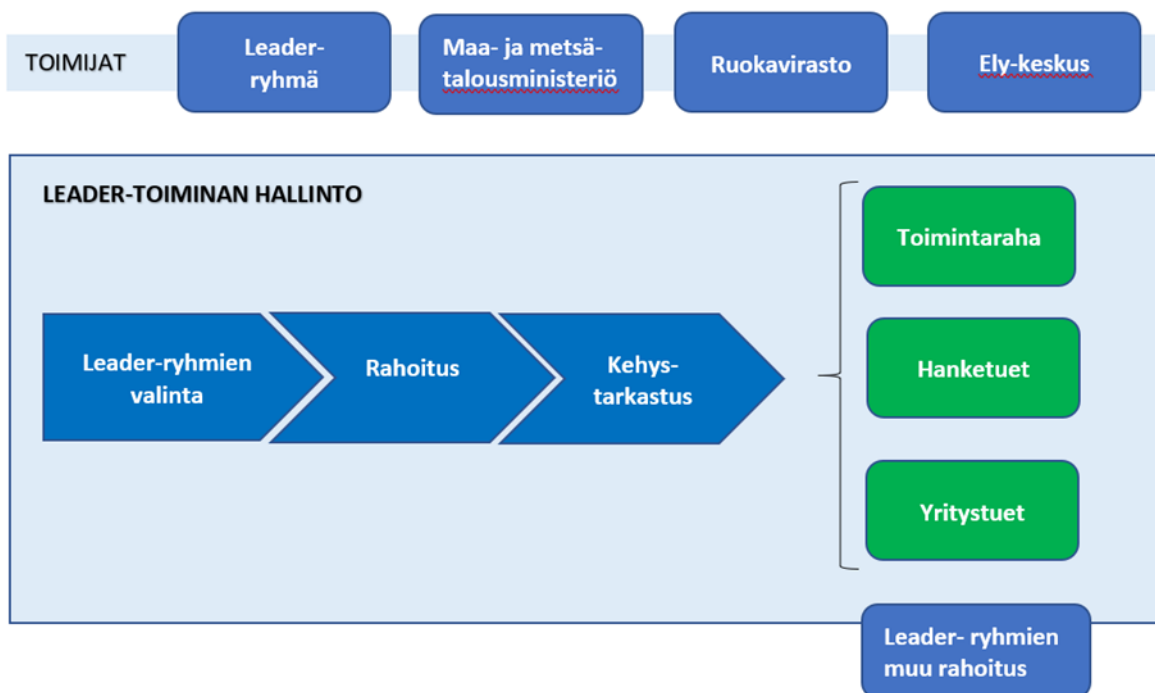
KUVIO 3. Leader-periaatteet (mukaillen Rannanpää ym. 2020, 36)

LEADER-periaatteiden mukaisesti toiminnassa panostetaan paikallisuuteen. Toiminnalla vastataan toiminta-alueen toimijoiden tarpeisiin. Leader-ryhmät pyrkivät aktiivisesti toimimaan erilaisissa verkostoissa ja tarvittaessa myös luomaan uusia verkostoja alueellensa. Hanke- ja yritystuen hakijoiden ohjauksessa Leader-ryhmien tehtävänä on välittää tietoa rahoitusmahdollisuuksista, hakuprosessista, maaseuturahaston toimintaperiaatteista ja -käytännöistä. (Rieska-Leader 2018, 8.) Leader-ryhmät toimivat paikallisen kehittämistyön toteutustavalla, jossa aloitteet ja päätäntävalta ovat alueen asukkailla ja toimijoilla. (Konsala 2012, 9.)

2.2.5 Hallintomalli

Rannanpään (2020, 39) mukaan hallintomallilla tarkoitetaan Leader-työhön osallistuvien toimijoiden määräysvaltaa sekä tehtäviä Leaderiin liittyviin asioihin ja toisiinsa nähden. Keskeisin asia hallintomallissa on se, kenellä on valta ja vastuu tehdä ja mitä. (Rannanpää ym. 2020, 39.) Leader-toiminnassa on sekä verkostomaiseen hallintaan että byrokraatiaan nojaavaan hallintoon liittyviä elementtejä. Leader-toiminnan hallinto toimii pääosin teoreettisen hallinnon ohjausjärjestelmän mukaisesti. Maa- ja metsätalousministeriöllä on tärkeä strateginen ja resursseja ohjaava rooli. Ruokavirasto toimii käytännön toimeenpanon määrittelyssä ja maksajana. ELY-keskusten rooli on tehdä lausuntoja ja tukipäätöksiä. (Rannanpää ym. 2020, 39.)

Leader-toiminnassa, kuten muussakin EU-rahoituksessa, eri toimijoiden roolit on eriytetty siten, että politiikkaa toimeenpanevat ja suunnittelevat eri tahot. Lisäksi toimeenpanon sisällä roolit on eriytetty tukien maksatukseen ja myöntöön. Hallintomallin kuvauksessa korostuu teoreettinen näkökulma. Mallissa toimijat (Maa- ja metsätalousministeriö, Ruokavirasto, ELY-keskukset, Leader-ryhmät ja tuensaajat) nähdään yhtenäisinä ja oman toimivaltansa piirissä pysyttelevinä. Käytännössä kuitenkin esimerkiksi yksittäiset Leader-ryhmät ja ELY-keskukset ovat erilaisia, ja niiden toiminnan rajat vaihtelevat. (Rannanpää ym. 2020, 40.) Hallintomalli on esitetty kuviossa 4.

KUVIO 4. Leader-toiminnan hallinto ja tukimuodot (mukaillen Rannanpää ym. 2020, 40)

3 EU:N YHTEINEN MAATALOUSPOLITIikka

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (Common Agricultural Policy, CAP) tarkoitus on edesauttaa maaseudun yrittäjiä ja viljelijöitä, vastaamaan yli 500 miljoonan eurooppalaisen tarpeisiin. Maatalouspolitiikalla pyritään kehittämään EU:n maataloustuotantoa tasapainoisella tavalla, jossa otetaan huomioon ympäristön ja eläinten hyvinvointi sekä edistetään maaseutualueiden elinvoimaisuutta. (Maa- ja metsätalousministeriö 2019a.)

EU:ssa yhteistä maatalouspolitiikkaa on toteutettu jo vuodesta 1962 lähtien. Siksi siitä on kehittynyt yksi EU:n syvimmälle integroituneista politiikan lohkoista. Peruslainsäädäntö on yhteistä ja suurimmasta osasta maatalouspolitiikkaan liittyvistä asioista päätetään tavanomaisessa lainsäädäntömenettelyssä yhdessä jäsenmaiden, Euroopan parlamentin ja komission kanssa. (Maa- ja metsätalousministeriö 2019b.)

3.1 Maaseudun kehittäminen

EU:n yhteinen maatalouspolitiikka sisältää myös maaseudun kehittämisen. Maaseudun kehittämissuunnitelmat ovat EU-osarahoitteisia ja ne rakennetaan jäsenmaiden omiin tarpeisiin EU-raamien mukaisesti. Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman eli maaseutusuunnitelman tarkoituksena on tukea kehitystä ja kasvua sekä tuoda hyvinvointia koko Suomelle. (Maa- ja metsätalousministeriö 2019c.)

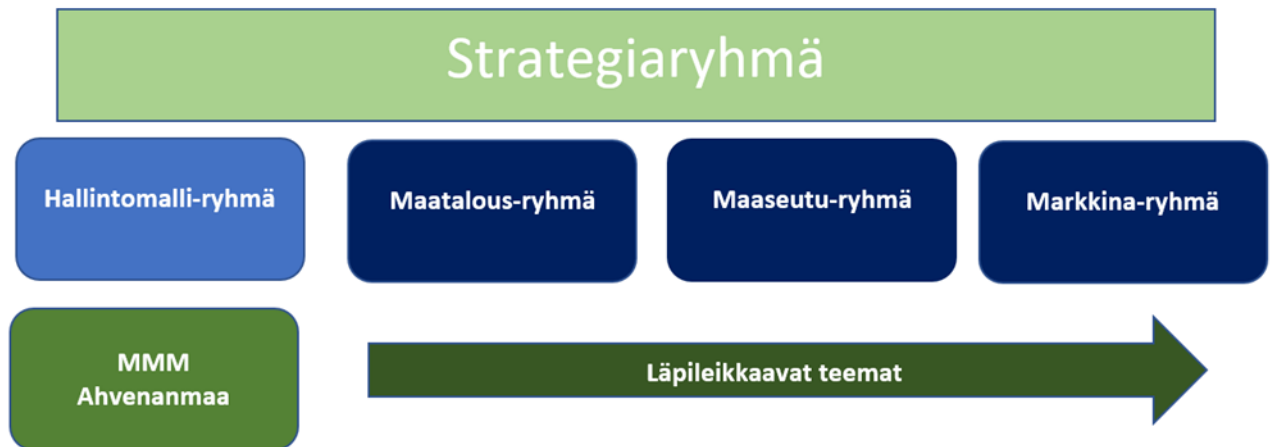
Yleisimpiä maaseuturahaston rahoituksen hyödyntäjiä ovat maaseudulla toimivat yritykset, kyläyhteisöt ja järjestöt. Suomi on hyvin maaseutuvoittoinen maa ja ainoastaan vain suurimpien kaupunkien keskustat on rajattu maaseutusuunnitelman ulkopuolelle. Maaseutusuunnitelman avulla on luotu harrastusmahdollisuuksia lapsille ja nuorille, vetovoimaisia matkailukohteita sekä monia kansainvälisille markkinoille päässeitä yrityksiä. (Maa- ja metsätalousministeriö 2019d.)

3.2 Maa- ja metsätalousministeriön Cap-strategia 2023–2027

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa tulevan kauden EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) rahoituskauden 2023–2027 kansallisesta valmistelusta. Kansallinen strateginen suunnitelma tehdään EU:n asettamien tavoitteiden pohjalta. Maa- ja metsätalousministeriö on asettanut neljä työryhmää valmistelemaan EU:n yhteisen maatalouspolitiikan kansallista strategista suunnitelmaa. Työssä ministeriö tulee kuulemaan laajasti eri sidosryhmiä. (Maa- ja metsätalousministeriö 2019a.)

Tulevan rahoituskauden CAP-suunnitelma kattaa kokonaan nykyisen rahoituskauden maaseutuohjelman, suorat tuet ja osittain maatalouden markkinatuet. CAP-suunnitelman sisällöstä Suomessa päättää valtioneuvosto ja EU:ssa komissio hyväksyy Suomen tekemän suunnitelman. CAP-suunnitelmassa kuvataan maaseutu- ja maatalouspolitiikan toimenpiteet ja tavoitteet niiden saavuttamiseksi. (Maa- ja metsätalousministeriö 2019b.)

Työryhmät valmistelevat CAP-suunnitelmaa varten esityksiä markkinoiden- ja maaseudun kehittämistoimenpiteistä, maataloustuotannosta sekä näiden toimenpiteiden hallinnoinnista. Työryhmien esitykset käsitellään Maa- ja metsätalousministerin johtamassa CAP27-strategiaryhmässä. (Maa- ja metsätalousministeriö 2019c.) Suunnitelman tekemisessä ministeriön tavoitteena on sidosryhmien laaja osallistaminen. Työryhmien kokousten lisäksi sidosryhmille järjestetään keskustelutilaisuuksia ja työpajoja, joista saadaan aineksia valmisteluun. (Maa- ja metsätalousministeriö 2019d.) Maatalouspolitiikan kansallinen valmistelu on esitetty kuviossa 5.

KUVIO 5. Yhteisen maatalouspolitiikan kansallinen valmistelu (mukaiillen Maa- ja metsätalousministeriö 2019)

3.3 Komission tavoitteet CAP-ohjelmakaudelle 2023–2027

Euroopan komissio, joka tekee lainsäädäntöesityksiä ja valvoo lainsäädännön soveltamista sekä vastaa EU:n toimintapolitiikkojen ja talousarvion täytäntöönpanosta on asettanut tavoitteita tulevalle CAP-ohjelmakaudelle 23–27. (EU 2020). Asetettuja tavoitteita on yhteensä yhdeksän ja niiden tarkoituksena on varmistaa oikeudenmukainen tulotaso, parantaa kilpailukykyä, muuttaa elintarvikeketjun voimasuhteita, vähentää ilmastonmuutosta, suojella ympäristöä, säilyttää maisemat ja bioversiteetti, tukea sukupolvenvaihdosta, säilyttää maaseutualueet elinvoimaisina sekä suojata elintarvikkeiden ja terveyden laatua. (European Commission 2018.)

KUVIO 6. Komission yhdeksän tavoitetta CAP-uudistukselle (mukailen European Commission 2018)

Komission tavoitteet CAP-ohjelmakaudelle on esitetty kuviossa 6.

3.4 Kansalliset CAP-painopistealueet

Kansallisesti valituissa painopisteissä korostuvat erityisesti ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen, uusien viljelijöiden saaminen alalle sekä eläinten hyvinvointi. Viljelijöiden tulotason ylläpitäminen, maaseudun kehittäminen ja riskienhallinnan kehittäminen ovat kansallisen CAP-strategian painopisteitä. (Maa- ja metsätalousministeriö 2020, 5)

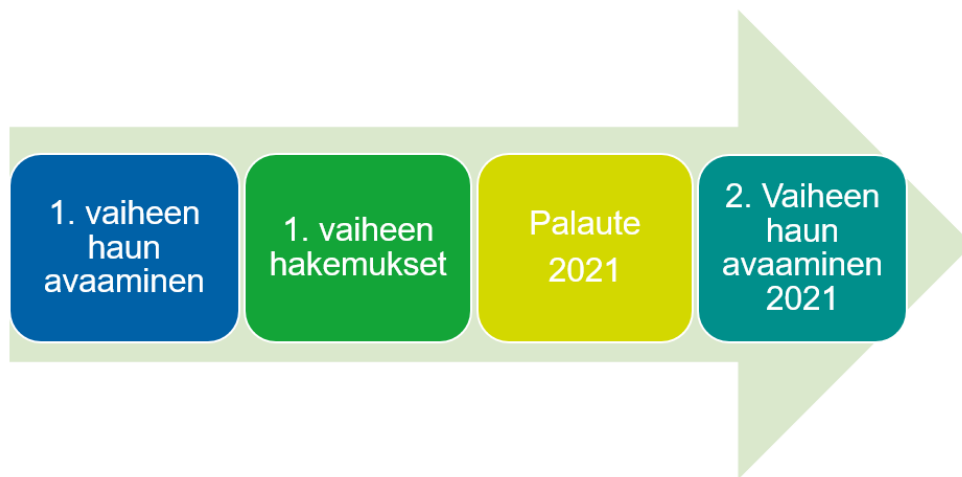

KUVIO 7. Kansalliset CAP-uudistuksen painopistealueet (mukaihen Maa- ja metsätalousministeriö 2020, 5)

Kansalliset CAP-uudistuksen painopistealueet on esitetty kuviossa 7. Näistä teemoista ympäristö- ja ilmastoviisas maatalous ja aktiivinen maatalous ja ruuantuotanto koskettavat erityisesti maanviljelijöitä. Uudistuva ja monipuolinen maaseutu painottuu erityisesti maaseudun hanke- ja Leader-toimintaan.

3.5 Rieska-Leaderin paikallinen kehittämisstrategia

Maa- ja metsätalousministeriön mukaan (Maa- ja metsätalousministeriö 2020) haku Leader-ryhmäksi sekä paikallisen kehittämisstrategian hyväksyminen tehdään kaksivaiheisena. Hakemuksen ensimmäisessä vaiheessa hyväksytään Leader-ryhmät sekä toiminta-alueet. Ensimmäisen vaiheen hakemuksessa täytyy täyttyä toiminta-alueelle määritellyt kriteerit, Leader-ryhmälle määritellyt kriteerit ja lisäksi siinä tulee olla alueen tarve- ja voimavara-analyysi sekä dynaaminen verkostanalyysi. Haun ensimmäisessä vaiheessa tulee myös kuvata ja suunnitella paikallisen strategian osallistava valmisteluprosessi. (Maa- ja metsätalousministeriö 2020) Leader-ryhmien hakuprosessi on esitetty kuviossa 8.

KUVIO 8. Leader-ryhmien hakuprosessi (mukaiillen Maa- ja metsätalousministeriö 2020, 5.)

Haun toisessa vaiheessa tehdään paikalliset kehittämisstrategiat. Kehittämissuunnitelmassa tulee olla määritettyä ainakin seuraavia asioita. (Maa- ja metsätalousministeriö 2020)

1) Alueen kuvaus, nykytilan analyysi, tarpeet ja tulevaisuuden näkymät

Kuvaus tehdään käyttämällä SWOT-analyysiä keskittyen alueelle ominaisiin vahvuuksiin, heikkouksiin, mahdollisuuksiin ja uhkiin.

2) Alueen maaseudun kehittämisen päämäärä, tavoitteet ja keinot

Tässä osiossa määritellään alueen tarpeisiin perustuva näkemys alueen maaseudun kehittämisen painopisteistä.

3) Rahoitustarve

Alueen maaseudun kehittämisen päämäärän ja tavoitteiden toteuttamiseksi määritellään tarvittava rahoitus.

4) Alueen EU-osarahoitteisten ja kansallisten ohjelmien yhteensovitus ja työnjako

Määritellään, miten paikallinen maaseudun kehittämissuunnitelma on yhteensovitettu muuhun aluekehittämiseen.

5) Läpileikkaavien teemojen toimeenpano

Määritellään, miten paikalliset toimet edistävät CAP-suunnitelman läpileikkaavien tavoitteiden toteuttamista.

6) Kuvaus suunnitelman alueellisesta valmistelusta

Kuvataan se, miten paikallinen kehittämisstrategia on valmisteltu ja miten alueen toimijoita on osallistettu valmisteluun. (Maa- ja metsätalousministeriö 2020)

Ohjeen perusteella Rieska-Leader tekee paikallisen kehittämisstrategian, joka tukee ja on yhteensovitettu komission painopisteiden sekä kansallisten painopistealueiden kanssa.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä luvussa esittelen tutkimusmenetelmää, kyselylomaketta sekä tutkimusongelmaa. Lisäksi luvussa käydään lävitse aineiston kerääminen, tulosten hyödyntäminen, aineiston analysointi sekä tutkimuksen luotettavuuden arviointi.

4.1 Kvantitatiivinen tutkimus

Tutkimusmenetelmäksi valikoitui kvantitatiivinen tutkimus. Kvantitatiivinen tutkimus edellyttää, että on olemassa ymmärrys ilmiöstä, jonka perusteella voidaan muodostaa kysymykset tutkimusta varten. (Kananen 2012, 31.) Kvantitatiivisella eli määrällisellä tutkimuksella on tarkoitus kartoittaa, vertailla, kuvata, selittää tai ennustaa ihmisiä koskevia ominaisuuksia tai asioita. (Vilka 2007, 19.)

Kvantitatiivisella eli tilastollisella tutkimuksella selvitetään lukumääriin ja prosentteihin liittyviä asioita (Heikkilä 2008,16). Heikkilän (2008,16) mukaan käytetään usein tutkimuslomakkeita, joissa on valmiiksi annetut vaihtoehdot. Erilaisia tekijöitä kuvataan numeroin ja tulokset esitetään taulukoilla ja kuvioilla. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa voidaan kuvata myös tekijöiden välisiä riippuvuuksia sekä tutkimuskohteessa tapahtuneita muutoksia. Kvantitatiivisella tutkimuksella voidaan selvittää myös asioiden nykyistä tilaa, mutta asioiden syyt eivät aina välttämättä selviä. (Heikkilä 2008, 16.)

Kvantitatiivinen tutkimus perustuu lukuihin ja niiden välisiin suhteisiin. Tutkimusprosessin aluksi määritellään tutkimusongelma. Tutkimusongelman pohjalta tehdään tutkimuskysymykset, joiden avulla kerätään riittävä aineisto, että ongelma voidaan ratkaista. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tiedonkeruuseen käytetään kysely/tutkimuslomaketta. Kyselylomakkeen avulla aineisto kerätään kohderyhmältä. Kyselylomakkeen avulla kerätään pääasiassa numeraalista tietoa eri ilmiöistä. Yleensä tutkimuksen kohderyhmä on niin suuri, ettei koko kohderyhmää voida ottaa tutkimukseen mukaan. Tämän takia tutkimus tehdään vain määritellylle otannalle koko tutkimusjoukosta. Mikäli tutkittavaksi pystytään ottamaan koko tutkimusjoukko, silloin voidaan puhua kokonaistutkimuksesta. (Kananen 2010, 74–75.)

Tilastollisen tutkimuksen keskeisiä piirteitä ovat käsitteiden määrittely, johtopäätökset aiemmin tehdyistä tutkimuksista, aineiston muokkaaminen muotoon, jota voidaan tilastollisesti käsitellä sekä tutkittavien ja mahdollisten koehenkilöiden valinta. Päätelmiä voidaan esimerkiksi tehdä kuvaamalla tulokset prosenttitaulukoilla. (Hirsijärvi, Remes ja Sajavaara 2009, 140.)

4.2 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyössä tiedonkeruumenetelmäksi valikoitui määrällinen kyselytutkimus. Eri osa-alueista laadittiin strukturoidut kysymykset sekä kaksi avointa kysymystä. Kvantitatiiviset tutkimukset tehdään yleensä strukturoituun muotoon. Tutkimuksissa tiedonkeruuvälineen rakentamisen eräänä keskeisinä periaatteina ovat mahdollisimman helppo merkitseminen, yksiselitteisyys selvitettävissä asioissa ja vastaamisen keventäminen mahdollisimman paljon. (Rope 2000, 440.)

4.3 Kyselylomake

Kyselylomake (LIITE 1) laadittiin Maa- ja metsätalousministeriön tekemän alustavan CAP-suunnitelman pohjalta. CAP-suunnitelma on EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) seuraavan rahoituskauden 2023–2027 kansallinen strateginen suunnitelma. Kysymykset muodostettiin väittämiksi, jotka nousivat suunnitelman pääpainopistealueista. Näin kyselyyn vastanneet pystyivät parhaiten pohtimaan oman alueen yritysten ja yhteisöjen kehittämistarpeita.

Kyselylomake pyrittiin luomaan niin, että kysymykset ovat helposti ymmärrettävissä ja niihin vastaaminen on nopeaa ja helppoa. Lomakkeen visuaalisen ilmeeseen on pyritty kiinnittämään huomiota. Lomake rakennettiin niin, että sitä on helppo analysoida ja että sen avulla saadaan vastaukset tutkimusongelmaan. Lomakkeen laadinnassa pyrittiin myös välttämään kaksoismerkityksellisiä kysymyksiä, jotta väärinymmärryksiä ei tapahtuisi. Kyselylomakkeen ensimmäisellä sivulla on lyhyt saate, josta ilmenee kyselyn tärkeys ja merkitys vastaajalle sekä kyselyn perimmäinen tarkoitus.

Kysely laadittiin siten, että kysymys 1 mittaa tulevan strategian pääteemoja. Toinen kysymys mittaa erilaisten asioiden kehittämistä ja niihin liittyviä tarpeita. Kyselyssä on myös avoimia vastausmahdollisuuksia, joissa voi antaa kehitysehdotuksia sekä nostaa esille omia tärkeinä pitämiä teemoja sekä antaa palautetta kyselystä.

Kyselyssä käytettiin Likertin viisiportaista järjestelmäasteikkoa: erittäin tärkeä – melko tärkeä – ei kovin tärkeä – ei lainkaan tärkeä ja en osaa sanoa. Järjestysasteikko toimi hyvin vastaajien tärkeinä pitämien asioiden kuvaamisessa, koska sillä kartoitetaan heidän omaa näkemystään.

Jos muuttujan arvot voidaan panna ominaisuuden mukaiseen järjestykseen, silloin muuttujan mittaus-taso on järjestysasteikko. Silloin järjestämiseen ei tarvita tarkkaa mittayksikköä, millä niiden välimatkoja mitattaisiin. Kyselyssä käytetyllä Likert-asteikon muodossa on järjestysasteikko: siinä mahdollisilla muuttujan arvoilla on yksiselitteinen järjestys; toiseen suuntaan saman tärkeys kasvaa ja toiseen vähenee. (Hirsjärvi ym. 2009, 200.)

4.4 Tutkimusongelmat

Tutkimuksen pääongelma asetettiin seuraavasti:

Minkälaisia toiveita Rieska-Leaderin toiminta-alueen asukkailla on tulevan ohjelmakauden paikallisen kehittämisstrategian sisällöstä.

Pääongelma jäsennettiin seuraaviin alaongelmiin:

- 1) Millaisia pääteemoja alueen kehittämistarpeista pitäisi huomioida Rieska-Leaderin tulevan ohjelmakauden strategiassa.
- 2) Minkäläisten asioiden kehittämistä pidetään alueella tärkeänä.

4.5 Aineiston keruu

Hirsjärven (Hirsjärvi 2009 ym. 180) mukaan populaatio eli perusjoukko on tutkimuksessa kohdejoukko, josta tutkimuksessa halutaan tehdä päätelmiä. Joissain tapauksissa voi olla mahdollista tehdä kokonaistutkimus, jossa kerätään tietoja kaikista perusjoukkoon kuuluvista tilastoyksiköistä. (Hirsjärvi ym. 2009, 180.)

Tämän opinnäytetyön aineisto kerättiin Rieska-Leaderin toiminta-alueen asukkaista. Toiminta-alue koostuu 50 000 asukkaasta, joten kyselytutkimus tehtiin ennalta määritellyissä tilaisuuksissa eri puolilla toiminta-aluetta. Tutkimuksen perusjoukko muodostui maaseudun asukkaista, yhdistys- sekä kuntatoimijoista. Kysely laitettiin myös sähköisesti kaikille Rieska-Leaderin asiakkaille, jotka ovat tällä ohjelmakaudella hakeneet rahoitusta hankkeille.

Alun perin aineisto oli tarkoitus kerätä keväällä 2020. Koronapandemia muutti kuitenkin aikatauluja ja keväälle suunnitellut tilaisuudet jouduttiin kaikki perumaan. Pandemia muutti myös Maa- ja metsätalousministeriön aikatauluja ja paikallisen strategian jättämisen aikataulua siirrettiin vuodella. Tämä mahdollisti sen, että kyselyä voitiin jatkaa vuoden 2020 loppuun.

Aineisto kerättiin ajalla 1.12.2019–30.11.2020 ja kyselyyn saatiin vastauksia yhteensä 194 (N=194). Kyselyä tehtiin yhteensä 17 eri tilaisuudessa jokaisessa Rieska-Leaderin toiminta-alueen seitsemässä kunnassa. Kyselyä tehtiin erilaisissa järjestöille, yrittäjille ja nuorille suunnatuissa tilaisuuksissa. Lisäksi kysely lähetettiin Rieska-Leaderin uutiskirjeen mukana sähköisesti kaikille jäsenille sekä asiakkaille. Kyselyyn oli myös mahdollista vastata Rieska-Leaderin nettisivuilla.

4.6 Tulosten hyödyntäminen ja kehittämisprosessin eteneminen

Tutkimuksesta saaduista vastauksista laadittiin määrällisen analyysin jälkeen niitä kuvaavat graafiset esitykset. Tässä tutkimuksessa käytettiin Excel-ohjelmaa aineiston analyysissä. Aineiston analyysi antaa tärkeää tietoa Rieska-Leaderille siitä mitä asioita alueen toimijat pitävät tärkeänä EU-rahoituksilla rahoittaa. Kyselyllä pystytään osallistamaan toimijoita uuden ohjelmakauden strategian valmisteluun ja suuntaamaan rahoitettavien hankkeiden painopistettä heidän haluamiinsa asioihin.

4.7 Aineiston analyysi

Kvantitatiivisen tutkimuksen aineiston käsittely aloitettiin keskiarvojen laskemisella. Kyselyn tulokset esitettiin graafisesti prosenttijakaumilla. Vehkalahden (2014, 51–54, 68.) mukaan ristiintaulukointi on havainnollinen, kuvaava ja tiivis tapa analysoida aineistoa. Se tuo esille muuttujien ja taustatekijöiden väliset eroavaisuudet ja riippuvuussuhteet. Kyselyn kokonaisvastausmäärä (N= 194) oli kaikissa strukturoiduissa kysymyksissä. Avoimiin kysymyksiin vastasi yhteensä 67 henkilöä. Graafiseksi kuvaajaksi ulkoasun ja selkeyden takia valitsin ympyrämallin.

4.8 Luotettavuuden arviointi

Kanasen mukaan (2010, 161–162) kvantitatiivisessa tutkimuksessa on tärkeä miettiä tutkimustulosten reliabiliteettia ja validiteettia. Tärkein tekijä tutkimuksessa on tiedon luotettavuus. Mikäli tutkimustieto ei ole luotettavaa, niin silloin ei voida saada merkityksellisiä, oikeita ja luotettavia tutkimustuloksia.

Reliabiliteetti osoittaa laajemmin tutkimuksen tulosten luotettavuuden sen johdonmukaisuuden osalta. Aineiston keruun vaiheet vaikuttavat luotettavuuteen ja validiteettia on vaikea tarkastella jälkikäteen. (Heikkilä 2014, 27, 176, 177.)

Validiteetilla tarkoitetaan sitä, että tutkimuksessa tutkitaan sitä, mitä olikin tarkoitus selvittää. Validiteetin alalajeista tärkeimpänä pidetään ulkoista validiteettia. Ulkoisella validiteetilla mitataan tutkimustulosten yleistettävyyttä. Tämä tarkoittaa, että tulokset pätevät vastaavissa tutkimustilanteissa. Edellytyksenä tälle on, että tutkimusryhmä vastaa sitä ilmiötä, jota tutkitaan. (Kananen 2010, 70–71, 129; Heikkilä 2008, 29–30.)

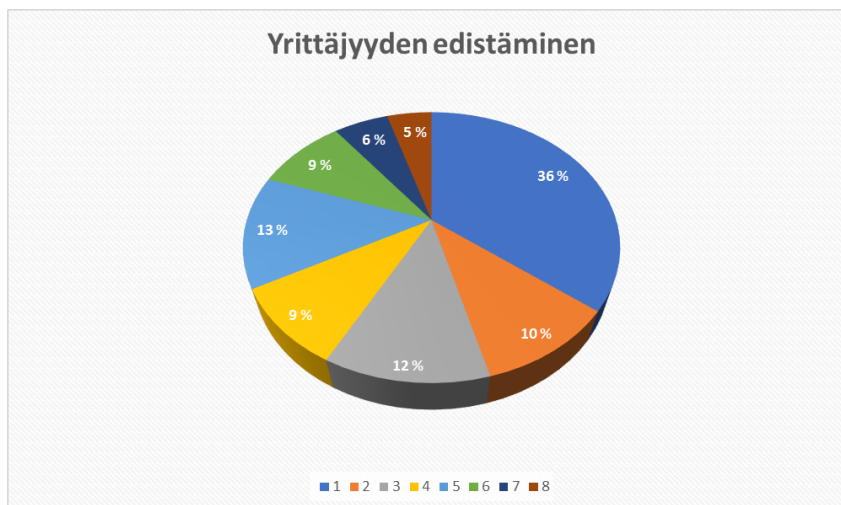
Kanasen (2010, 70–71) mukaan kvantitatiivisessa tutkimuksessa otoskoon täytyy edustaa pienoiskoossa tutkittavaa populaatiota ja tutkittavan määrän pitää olla riittävä. Mikäli pystytään tekemään kokonais-tutkimus, ulkoisesta validiteetista ei tarvitse kantaa huolta, koska silloin tutkimukseen otetaan kaikki henkilöt, keitä asia koskee. Tutkimusta tehdessä on oltava kriittinen ja tarkka, koska virheitä voi sattua tiedon keräämisessä, käsittelyssä, syötettäessä sekä tutkimustuloksia tulkittaessa. (Kananen 2010, 70–71, 129; Heikkilä 2008, 29–30.)

5 TUTKIMUSTULOKSET

Tässä luvussa esittelen tutkimustulokset. Vastaajien toiveet EU-ohjelmakauden pääteemoista sekä kehitettävistä asioista.

5.1 Vastaajien toiveet pääteemoista

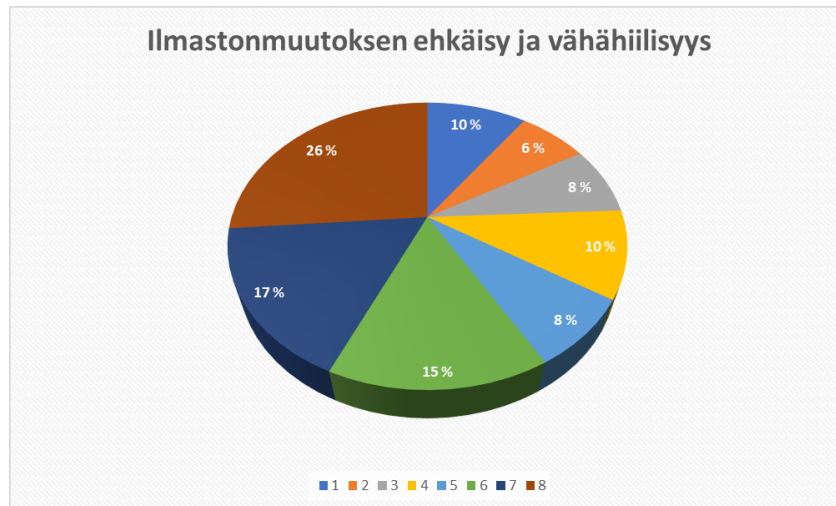
Kyselyn ensimmäisessä kysymyksessä kysyttiin, toiveita minkälaisia asioita pitäisi huomioida Rieska-Leaderin uuden ohjelmakauden strategian pääteemoissa. Pääteemat oli nostettu esille tulevan ohjelmakauden kansallisessa tarveanalyysissä ja niitä oli yhteensä kahdeksan. Kyselyssä teemat laitettiin tärkeysjärjestykseen niin, että 1 oli tärkein ja 8 vähemmän tärkein. Seuraavassa on esitetty mihin, järjestykseen vastaajat ovat teemat arvioineet. Rieska-Leaderin tulevassa strategiassa on neljä pääteemaa, joten vastauksia on tarkasteltu sen mukaan, kuinka monta prosenttia vastaajista oli nostanut aiheen neljän tärkeimmän teeman joukkoon.

KUVIO 10. Yrittäjyyden edistäminen

Kuviosta 10 nähdään, että yrittäjyyden edistämisen oli nostanut neljän tärkeimmän teeman joukkoon 67 % vastaajista. Yrittäjyyden edistämistä pidettiin toiseksi tärkeimpänä asiana kyselyyn vastanneiden keskuudessa. Tämä on hyvin ymmärrettävää, koska maaseudulla toimii yli 40 % koko Suomen yrityksistä

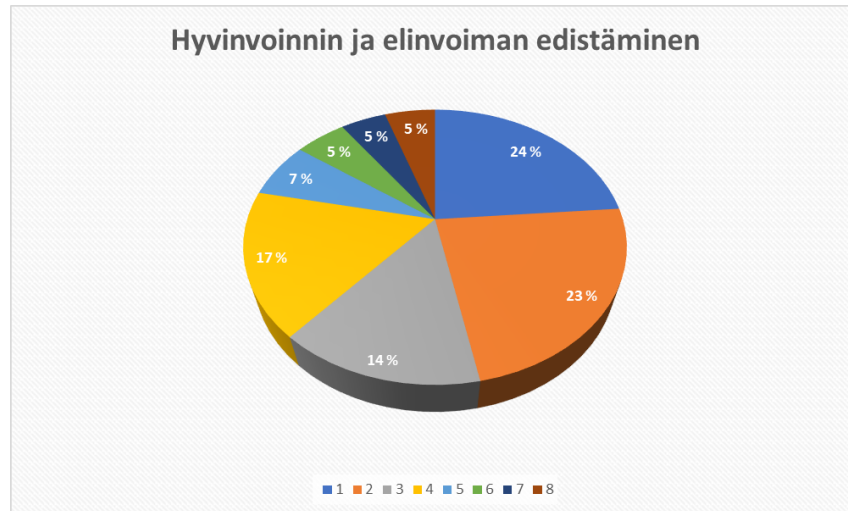
ja alueella toimiva monipuolinen ja uudistuva yrittäjyys luo parhaan perustan maaseudun elinvoimaisuudelle ja kehittymiselle. Alueelle on tärkeää, että sillä on kykyä houkutella uusia yrityksiä ja vahvistaa jo olemassa olevien yritysten toimintamahdollisuuksia. Vastaajista ainoastaan 11 % oli arvioinut yrittäjyyden edistämisen kahden vähiten tärkeimmän teeman joukkoon.

KUVIO 11. Ilmastonmuutoksen ehkäisy ja vähähiilisyys

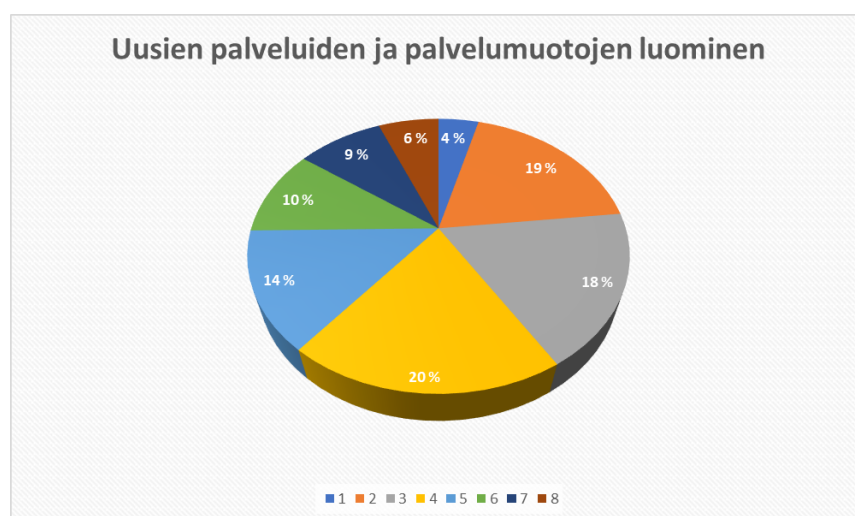
Ilmaston lämpeneminen on maailmanlaajuinen ongelma ja se on huomioitu myös EU-tasolla. Euroopan unioni on sitoutunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään vähintään 40% vuoteen 2030 mennessä. Lämpötilan nousu ja äärisääilmiöiden lisääntyminen aiheuttavat valtavia kustannuksia EU:n taloudelle ja heikentävät maiden kykyä tuottaa elintarvikkeita. Komission linjausten mukaan ilmaston lämpenemisen ehkäisyllä tulee olemaan uuden ohjelmakauden painotuksissa suuri painoarvo. Vähähiilisyiden edistäminen on keskeisessä roolissa taistelussa ilmastonmuutosta vastaan ja se liittyy erilaisiin yhteiskunnan toimintoihin, kuten julkisen sektorin, yritysten ja kuluttajien toimintaan.

Kuvion 11 mukaan kyselyyn vastanneiden keskuudessa ilmastonmuutoksen ehkäisyä ja vähähiilisyttä ei pidetty alueella merkittävänä painopisteenä ja se ei noussut merkittäväksi tekijäksi pääteemojen joukossa. Ainoastaan 34 % vastaajista nosti sen neljän tärkeimmän teeman joukkoon. Kahden vähiten tärkeimmän teeman joukkoon sen oli arvioinut 43 % vastaajista.

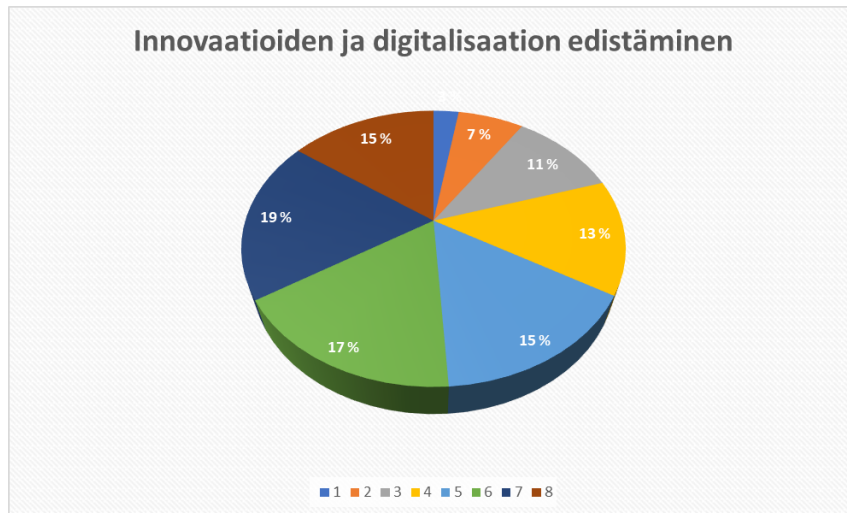
KUVIO 12. Hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen

Kuviosta 12 nähdään, että kyselyssä tärkeimmäksi teemaksi nousi alueen hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen. Vastaajista 78 % nosti sen neljän tärkeimmän teeman joukkoon. Toiminta-alueen elinvoiman turvaaminen ja parantaminen lisäävät ihmisten hyvinvointia. Hyvinvointia lisää myös asukkaiden kuuleminen, osallistaminen ja omatoimisuus itseä koskevaan päätöksentekoon. Lisäksi se on myös hyvä ja toimiva alueellisen kehittämisen keino. Tämä sopii paikallisen kehittämisstrategian päätteeksi erittäin hyvin, koska juuri tästä Leader-toiminnassa onkin pohjimmiltaan kysymys. Ainoastaan 10 % vastaajista arvioi hyvinvoinnin ja elinvoiman edistämisen kahden vähiten tärkeimmän teeman joukkoon.

KUVIO 13. Uusien palveluiden ja palvelumuotojen luominen

Uudet palvelut ja palvelumuotojen luominen (KUVIO 13) nostettiin teemoissa hyvin korkealle. Vastanneista 61 % nosti sen neljän tärkeimmän teeman joukkoon. Tämä oli kolmanneksi eniten kaikista aihealueista. Vastanneista 10 % arvioi teeman kahden vähiten tärkeimmän joukkoon.

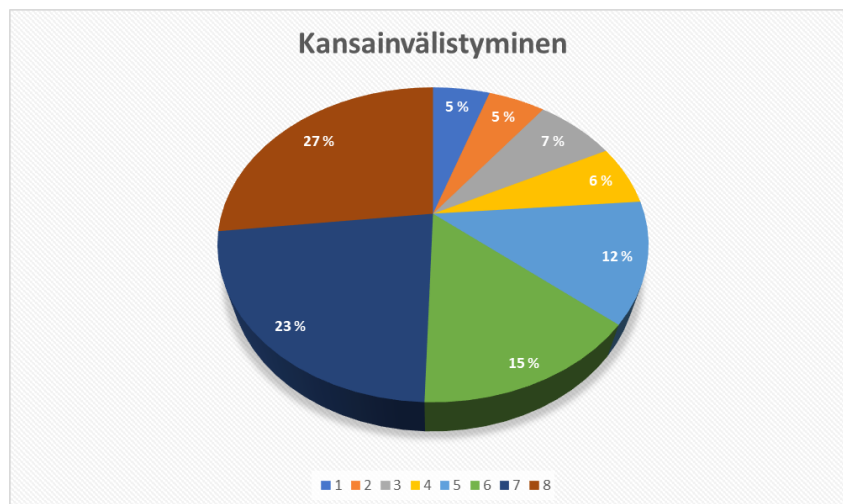
KUVIO 14. Innovaatioiden ja digitalisaation edistäminen

Innovaatiot ja digitalisaatio ei noussut kyselyyn vastainen keskuudessa tärkeimpien teemojen joukkoon (KUVIO 14). Neljän tärkeimmän teeman joukkoon sen oli nostanut 34 % vastaajista ja 18 % arvioi toimenpiteen kahden vähiten merkittävän teeman joukkoon. Hankerahoituksissa täytyy kuitenkin huomioida, että se ei koskaan ole toimintatukea hakijalle. Tästä syystä kaikkien hankerahoitusten on edistettävä uudistumista ja innovatiivisuutta tavalla tai toisella. Rieska-Leaderin toiminta-alueella innovaatiotoiminta on rakentunut pitkästi paikallisten toimijoiden varaan. Niiden tukeminen hankerahoituksella on tärkeää jatkossakin. Lisäksi paikallisten verkostojen rakentamisella pystytään edistämään alueen innovaatiotoimintaa.

Uudella ohjelmakaudella innovaatioiden edistämisessä olisi tärkeää pystyä panostamaan enemmän alueen ulkopuolisen tiedon hankintaan ja pyrkiä luomaan ylipaikallisia verkostoja. Rieska-Leaderin alueen innovaatiotoiminnan olisi tulevaisuudessa hyvä olla paikallisista lähtökohdista rakentuva kehittämismalli, jossa tunnistetaan omat vahvuudet, verkostoidutaan paikallisesti ja ylipaikallisesti sekä räätälöidään paikallisia toimintamalleja ja rakenteita.

Digitalisaatio nousee aina esille, kun halutaan ratkaista maaseutualueiden suuria ongelmia. Sitä pidetään ratkaisuna työvoimapulaan, autioitumiseen ja pitkien välimatkojen aiheuttamiin ongelmiin. Tarvitaan vielä kuitenkin konkreettisia esimerkkejä ja hyviä käytäntöjä, miten digitalisaatiolla näitä ongelmia pystytään ratkaisemaan.

Korona on vauhdittanut digitaalisten palveluiden käyttöönottoa ja pakon edessä on löydetty uusia tapoja hyödyntää enemmän sähköisiä palveluita. Digitalisaatiota pystytäänkin parhaiten viemään eteenpäin juuri kokeilukulttuurin kautta. Kokeiluilla on mahdollista löytää niitä toimintatapoja, joista oikeasti on hyötyä. Rahoittamalla kokeiluja saadaan myös konkreettisia kokemuksia siitä, mitkä uudet digitaaliset työvälineet ovat toimivia ja miten niiden avulla on mahdollista parantaa työntekemistä ja tuottavuutta.

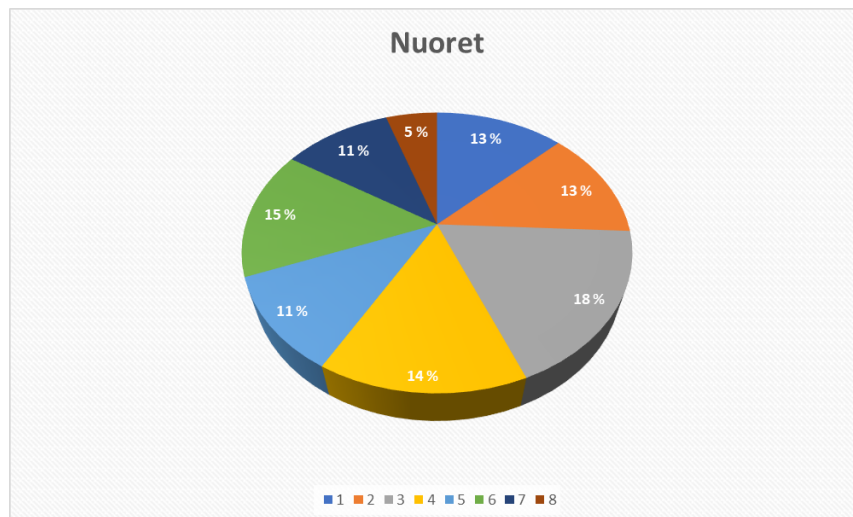

KUVIO 15. Kansainvälistyminen

Kansainvälistymisen (KUVIO 15) nosti neljän tärkeimmän teeman joukkoon 23 % kyselyyn vastanneista. Kahden vähiten tärkeimmän teeman joukkoon sen arvioi 50 % vastaajista. Kansainvälistyminen on yksi Leaderin periaatteista. Osalle alueen toimijoista kansainvälisyys on jo jokapäiväistä elämää, ja sitä kautta opitaan katsomaan asioita ja toimintatapoja uudesta ja erilaisesta näkökulmasta.

Kansainvälistyminen tuo Rieska-Leaderin alueelle taloudellista hyötyä, työvoimaa, ammatillista osaamista sekä matkailijoiden kautta myös yrityksille kassavirtaa. Yritys- ja kehittämistoiminnassa kansainvälistyminen myös moninkertaistaa mahdollisuuksia tuoda mielenkiintoisia haasteita ja opettaa uutta.

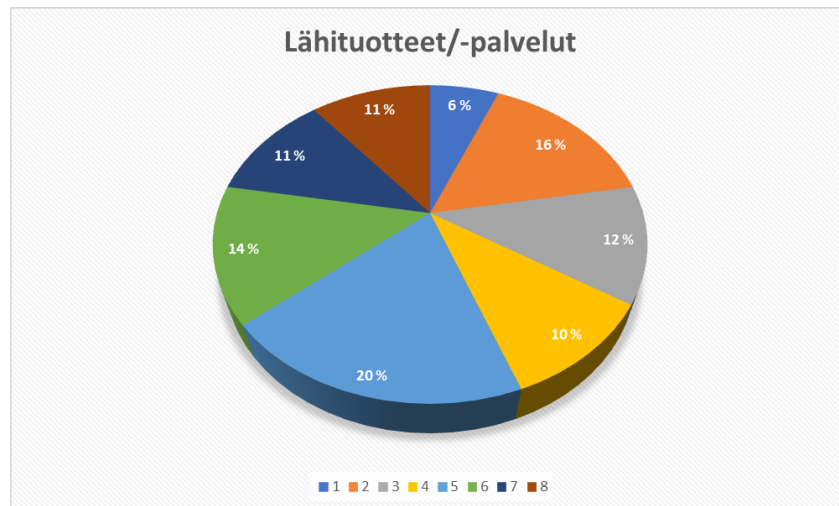
Erityisesti korona-aikana on huomattu, miten riippuvaisia maaseutualueet ovat ulkomaalaisista työntekijöistä. Tästä syystä on tärkeä huomioida ulkomaalaisten työntekijöiden viihtyvyyden ja valmiuksien parantaminen alueella.

KUVIO 16. Nuoret

Kuviosta 16 nähdään, että nuoret koettiin tärkeäksi teemaksi, ja sen nosti neljän tärkeimmän teeman joukkoon 58 % vastaajista. Tämä oli neljänneksi eniten kaikista aihealueista. Kahden vähiten tärkeimmän teeman joukkoon sen arvioi 16 % vastaajista.

Nuoret ovat olleet jo usean ohjelmakauden ajan yksi Rieska-Leaderin pääpainopisteitä. Tälläkin hetkellä Rieska-Leaderin hallituksen linjausten mukaan suoraan nuoriin kohdistuvissa hankkeissa voidaan käyttää laista tulevia maksimitukiprosentteja. Alueen nuoriin käytetyt hankerahoitukset ovat tuoneet paljon hyvää palautetta ja positiivista julkisuutta.

KUVIO 17. Lähituotteet / -palvelut

Lähi- ja luomuruoka sekä lähipalvelujen tarve ovat vakiintuneet pysyväksi ilmiöksi. Tämä näkyi myös kyselyssä, sillä 44 % vastaajista nosti sen neljän tärkeimmän teeman joukkoon (KUVIO 17). Vastaajista 18 % arvioi sen kahden vähiten tärkeimmän teeman joukkoon.

Paikallisten tuottajien tuottamien elintarvikkeiden puhtaus ja tieto niiden alkuperästä merkitsevät kuluttajille entistä enemmän. Kuluttajien tietoisuus ympäristöstä muodostuu tulevaisuudessa yhä merkittävämmäksi koko elintarvikeketjussa, ja tästä syystä lähiruoan ekologinen merkitys tulee entisestään kasvamaan.

Lähipalvelujen määrittely on hankalaa koska, sillä on monta määritelmää. Tämä johtuu siitä, jokainen alueen asukas määrittelee lähipalvelut omista sekä läheistensä tarpeista ja lähtökohdista. Kyselyssä lähipalvelut nousivat tärkeiksi, koska niitä käytetään lähes päivittäin ja niiden käyttäminen on asiakkaalle tärkeää. Lähipalveluita voidaan määritellä Rieska-Leaderin alueellisten erityispiirteiden kautta siten, että palvelujen saavutettavuus ja toteuttamistavat huomioivat eri ikäryhmien erilaiset tarpeet.

Kysymyksessä oli myös avoin kohta, johon oli mahdollista nostaa esille jokin muu tärkeä teema mikä tulevassa Rieska-Leaderin strategiassa tulisi huomioida. Avoimeen kohtaan tuli vastauksia 47.

Seuraavassa on esitetty vastaajien näkemyksiä siitä, minkälaisia muita teemoja tulisi ottaa strategiassa huomioon.

- ” Alueellisen yhteistyön kehittäminen”
- ” Sosiaalinen kestävyys, yhteisöjen hyvinvointi”
- ” Nuorten koulutettujen palaaminen kotiseudulle”
- ” Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt ja syrjinnän vähentäminen”
- ” Yhteiskunnallinen yrittäjäisyys”
- ” Yhteisöllisyys ja oman paikallisen kulttuurin tuntemuksen lisääminen”
- ”Luontoliikunta”
- ” Väestön ikääntyminen, alueen identiteetti ja kulttuuriset juuret”
- ” Omavaraistalouden edistäminen”
- ”Kaupunkien ja maaseudun välisen yhteistyön lisääminen”
- ” Etätyö mahdollisuuksien kehittäminen”
- ” Paikallistalouden edistäminen / kehittäminen”
- ” Työelämän rakennemuutos”
- ” Paikallinen vetovoima/pitovoima.”

Avoimissa vastauksissa teemojen osalta esiin nousivat alueen elinvoimaisina pitävät asiat. Vastauksissa nähtiin tärkeänä, että työn tekemisen ja yrittämisen mahdollisuudet huomioidaan strategiassa monipuolisesti. Alueen väestön hyvinvointi ja viihtyminen sekä muuttotappion ehkäiseminen korostuivat myös avoimissa vastauksissa. Luonnon merkitys ja sen hyödyntäminen kestävästi nähtiin myös tärkeänä teemana.

Kysymyksessä oli avoin kohta myös sille, miten vastaajien mielestä asioita tulisi kehittää edellä mainittujen teemojen kannalta. Tähän kohtaan tuli vastauksia 48. Seuraavassa on esitetty vastaajien näkemyksiä siitä, miten asioita tulisi kehittää teemojen kannalta.

- ” Yhteistyö koko alueen kesken”
- ” Työn ja koulutukseen kautta”
- ” Matalan kynnyksen yhteiset kokoontumiset”
- ” Paikallisen palvelutarjonnan ja tuotannollisen toiminnan vahvistamista”
- ” Lasten ja nuorten luontosuhteen vahvistaminen”
- ” Nuorten mielenterveystyö”
- ” Omavaraisuus ruuan suhteen”
- ” Yli maakuntarajojen esim. matkailun ja hyvinvoinnin hankkeita”
- ” Verkostojen kautta, kanssa ja niitä kasvattaen”

- ” Koulutusta, tapahtumia, kohtaamisia”
- ” Yritysten "työhyvinvointi" ym. kehittäminen”
- ” Yhteisöllisyyttä, tietoisuutta lähituotteista / palveluista”
- ” Monipuolinen tiedottaminen rahoituksesta ja toiminnasta”
- ” Omat pienet tuet tärkeitä”
- ” Pienten vähäisten resurssien avulla toimivien yhdistysten toiminnan edistäminen.”

Avoimissa vastauksissa korostui erityisesti yhteistyön merkitys. Vastauksista nähtiin, että tukien myöntämisen ohella toimivia verkostoja ja tehokasta tiedottamista pidettiin asioina, joiden avulla teemoja on mahdollista kehittää parhaiten. Yhteisöjä ja niiden toiminnan tukemista pidettiin myös tärkeänä teemojen kehittämisen kannalta.

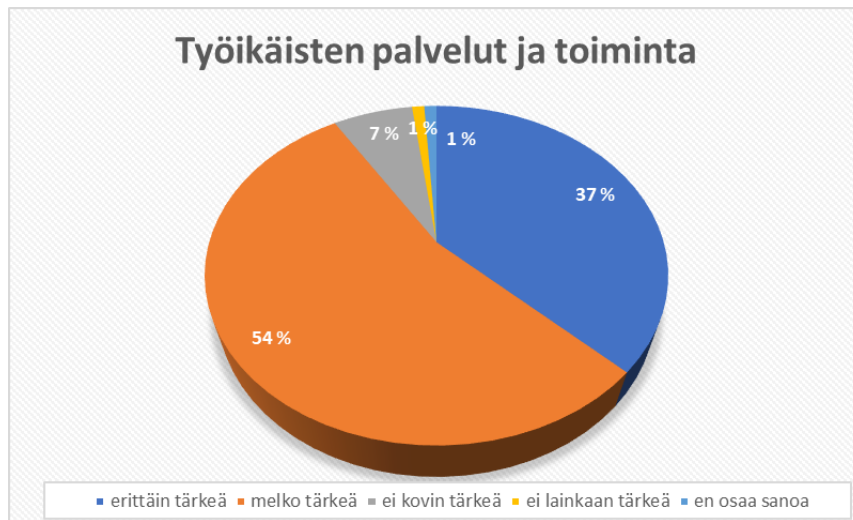
5.2 Vastaajien toiveet kehitettävistä asioista

Kyselyn toisessa kysymyksessä kysyttiin miten, tärkeänä vastaaja pitää seuraavien asioiden kehittämistä Rieska-Leaderin alueen yhteisöjen ja yritysten toimesta. Kysymyksessä oli viisi vaihtoehtoa, joista valittavana olivat kohdat: pitikö asioita erittäin tärkeänä, melko tärkeänä, ei kovin tärkeänä, ei lainkaan tärkeänä tai en osaa sanoa.

KUVIO 18. Lasten ja nuorten toiminta ja palvelut

Kuvion 18 mukaan vastaajista 94 % piti lasten ja nuorten palveluiden ja toiminnan kehittämistä erittäin tai melko tärkeänä. Kyselyyn vastaajat nostivat sen toiseksi tärkeimmäksi kehitettävistä asioista. Vastausten keskiarvo oli 4,5. Rieska-Leaderin toiminta alueella toimii useita yhteisöjä, jotka kehittävät lasten ja nuorten toimintaa ja palveluita. Kehittämisen- ja investointihankkeilla lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen on hyvin mahdollista ja sitä voidaan tehdä monella eri osa-alueella. Leader-hankkeilla painopiste on tärkeää olla hyvinvointia edistävissä ja ongelmia ehkäisevässä toiminnassa eikä niinkään ongelmia korjaavissa hankkeissa.

KUVIO 19. Työikäisten palvelut ja toiminta

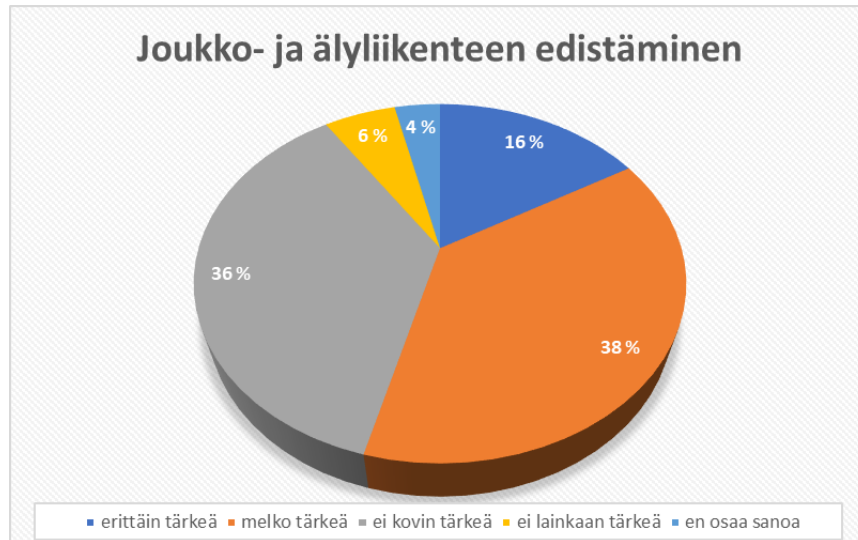
Työikäisten palveluita ja toiminnan tukemista (KUVIO 19) piti 91 % vastaajista erittäin tai melko tärkeänä ja vastausten keskiarvo oli 4,25. Tämä oli neljänneksi eniten vastaajista. Pelkästään työikäisten palveluita tai toimintaa kehittäviä yhdistyksiä alueella on hyvin vähän. Hankerahoituksella ja yritystuilla on kuitenkin mahdollista parantaa palveluiden saatavuutta sekä lisätä kulttuuri ja vapaa-ajan toimintaa ja palveluita.

KUVIO 20. Ikäihmisten ja vanhusten palvelut ja toiminta

Kuvion 20 mukaan vastaajista 89 % piti ikäihmisten tai vanhusten palveluita ja toiminnan tukemista erittäin tai melko tärkeänä ja vastausten keskiarvo oli 4,23. Tämä oli viidenneksi eniten vastaajista. Rieska-Leaderin toiminta-alueella työikäisten määrä vähenee ja vanhusten määrä kasvaa. Ikäihmisten palvelumuotoja täytyykin jatkossa kehittää ja satsata uusien, erilaisten toimintamallien suunnitteluun ja alkuun panemiseen.

Hanketoiminnalla on saatu erittäin hyviä kokemuksia ikääntyneiden vertaistoiminnan kehittamisestä. Eri tahojen kanssa yhteistyössä tehtävässä toiminnassa tavoitteena on ikäihmisten hyvinvointi ja sen lisääminen sekä hyvinvoinnin ja osallistumisen parantaminen. Lisäksi sillä ehkäistään yksinäisyyden aiheuttamia terveyshaittoja.

KUVIO 21. Joukko- ja älyliikenteen edistäminen

Vastaajista 54% piti joukko- ja älyliikenteen edistämistä erittäin tai melko tärkeänä, ja vastausten keskiarvo oli 3,57 (KUVIO 21). Kannattava joukkoliikenne on erityisen haastavaa maaseudulla. Tulevaisuudessa painetta joukko- ja älyliikenteen kasvulle tuovat tiukat päästörajoitukset ja yksityisautoilun kallistuminen. Rieska-Leaderin alueella julkisen liikenteen puuttumisen ja pitkien välimatkojen vuoksi yksityisautoilu on lähes ainoa keino työmatkojen tekemiseen ja palveluiden saavuttamiseen.

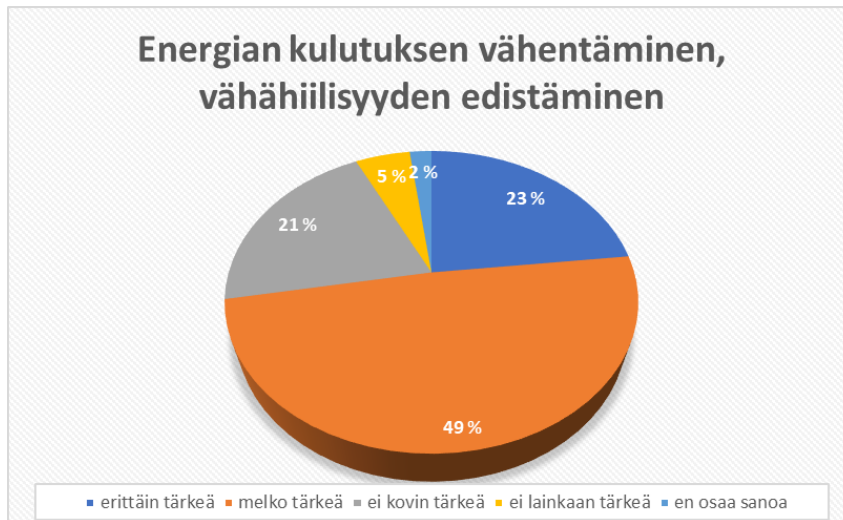
Alueella toimivaa ammattikorkeakoulun tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa tukemalla voidaan tähän löytää uusia ratkaisuja. Tieto- ja viestintäteknologian kehittyminen antaa mahdollisuuden parantaa älyliikenteen ratkaisuja. Tulevaisuudessa mobiilien päätelaitteiden ja niissä käytettyjen sovellusten määrä tulee voimakkaasti kasvamaan ja niillä on jatkuva yhteys tietoliikenneverkkoon. Tietovarantoja avataan ja paikkatieto- ja navigointipalvelut lisääntyvät. Nämä asiat antavat uusia mahdollisuuksia joukko- ja älyliikenteen edistämiseen. Älyliikenteessä käyttäjäystävällisyys tulee olemaan keskeinen asia ja se koostuu monesta eri osatekijästä. Näistä keskeisimpiä ovat liikkumisen sujuvuus sekä matka- ja kuljetusketjujen saumattomuus.

KUVIO 22. Yritystoiminta ja elinkeinot

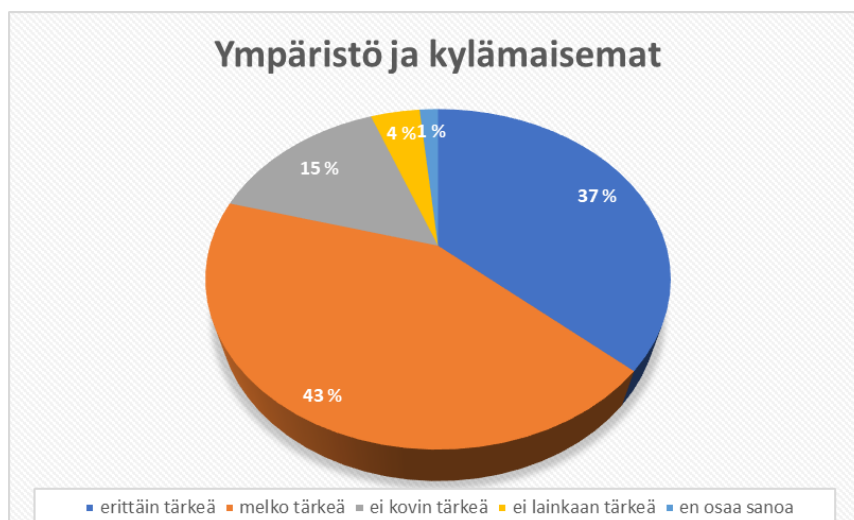
Kuvio 22 nähdään, että yritystoiminnan ja elinkeinojen edistämistä piti 96 % kyselyyn vastanneista erittäin tai melko tärkeänä ja vastausten keskiarvo oli 4,58. Kyselyyn vastaajat nostivat tämän tärkeimmäksi tuettavaksi asiaksi. Yritystoiminnan ja elinkeinojen tukeminen on myös alueen kuntien tärkein toive. Kunnat osarahoittavat Leader-toimintaa ja uusien työpaikkojen luominen ja nykyisten turvaaminen on niitä tuloksia, joita kunnat vastineeksi haluavat.

Alueen yritykset ovat olleet aktiivisia rahoituksien hakijoita ja, valtakunnallisesti Pohjois-Pohjanmaan maakunnan Leader-ryhmät rahoittavatkin eniten yritystukia koko Suomessa. Rieska-Leaderin osalta tämä on noin 150 yritystukea ohjelmakaudessa. Tulevan ohjelmakauden yritystukivälineet tulevat olemaan ratkaisevassa roolissa siinä, miten yritystoiminnan ja elinkeinojen kehittämisen tarpeeseen pystytään Leader-rahoituksilla vastaamaan.

KUVIO 23. Energian kulutuksen vähentäminen, vähähiilisyden edistäminen

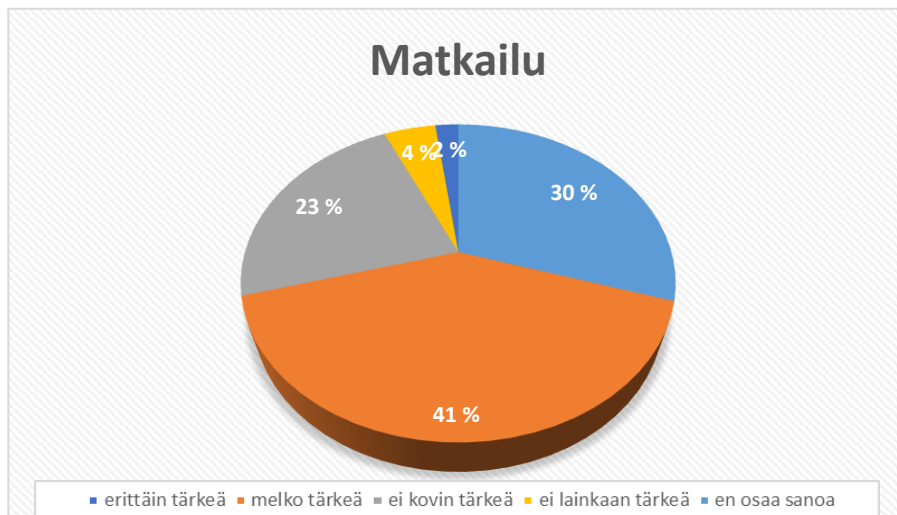
Vastaajista 72 % piti energian kulutuksen vähentämistä ja vähähiilisyden edistämistä (KUVIO 23) erittäin tai melko tärkeänä ja vastausten keskiarvo oli 3,86. Ilmasto- ja ympäristökysymyksiin tarvitaan uusia välineitä ja ratkaisuja. Maaseudulla yhteisölliset, paikallisesti toteutettavat ympäristön tilaa parantavat toimet mahdollistavat ilmasto- ja ympäristötavoitteiden saavuttamista. Lisäksi uusiutuvan energian käyttäminen ja hajautettuun järjestelmään perustuvan energiahuollon kehittäminen ovat tärkeitä tavoitteita. Hankerahoituksissa energian kulutuksen vähentämistä ja vähähiilisyden edistämistä on pystytty parhaiten edistämään rahoittamalla kylätalojen ja kokoontumispaikkojen energiaremontteja. Niiden avulla on pystytty vaihtamaan lämmitysmuotoja fossiilisista polttoaineista uusiutuvaan energiaan sekä parantamalla kiinteistöjen eristystasoa ja ilmanvaihdon lämmön talteenottoa.

KUVIO 24. Ympäristö ja kylämaisemat

Vastaajista 80 % piti ympäristön ja kylämaisemien tukemista (KUVIO 24) erittäin tai melko tärkeänä ja, vastausten keskiarvo oli 4,08. Maaseudun kulttuuri- ja luonnonmaisemaa sekä rakennettua ympäristöä hoitamalla ja kehittämällä vahvistetaan alueen identiteettiä ja parannetaan maaseudun viihtyisyyttä asuinalueena sekä lisätään alueen vetovoimaisuutta matkailukohteena. Rieska-Leaderin alueella näissä hankkeissa ovat useasti toimijoina julkiset tahot.

Ympäristön -ja maisemanhoito hankkeilla pyritään lisäämään myös palveluita ja löytämään uusia palveluntarjoajia. Hankkeiden kautta palvelutarjontaa voi syntyä esimerkiksi matkailuyrittäjille tai maatilayrittäjille, jotka voivat laajentaa toimintaansa. Ympäristöhoitotyössä on julkisille toimijoille mahdollista hankkeiden avulla käyttää apuna paikallisyhteisöjä ja asukkaita.

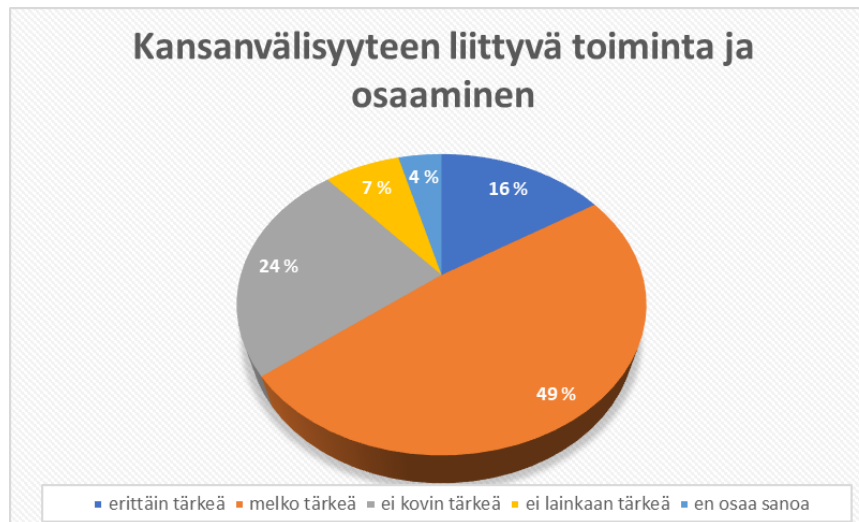

KUVIO 25. Matkailu

Vastaajista 71 % piti matkailun tukemista erittäin tai melko tärkeänä ja vastausten keskiarvo oli 3,92 (KUVIO 25). Koronatilanteesta huolimatta matkailu on tulevaisuudessa vahva kansallinen kasvuala. Rieska-Leaderin alueella erityisesti Kalajoki on tästä mainio esimerkki. Kalajoen kaupunki ja siellä toimivat yritykset sekä yhteisöt ovat avainroolissa alueen matkailun kehittämisessä.

Paikkaperustaisessa aluekehittämisessä painopiste on paikallisessa toimintaympäristössä siellä tapahtuvassa kehittämisessä. Erityisesti Kalajoella ja sen lähialueella on tärkeää, että hankerahoituksella pystytään edistämään ja tukemaan matkailu- ja palvelualan yritysten sekä tapahtumajärjestäjien uudenlaista

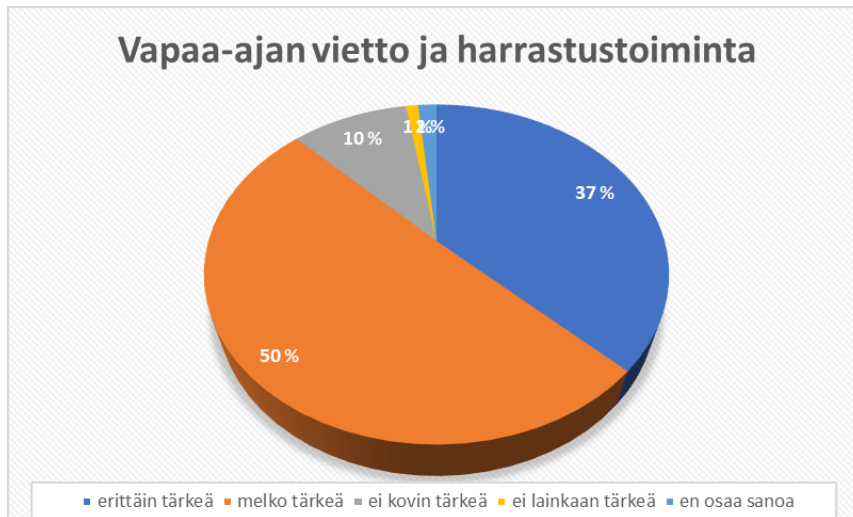
yhteistyötä. Matkailussa tulevaisuudessa korostuvat turvallisuus, ympäristötietoisuuden korostuminen, asiakasryhmien pirstaloituminen sekä internetin merkityksen kasvu. Rieska-Leaderin alueen matkailun kehittämiseksi on tehtävä pitkäjänteistä ja määrätietoista kehitystyötä.

KUVIO 26. Kansainvälisyyteen liittyvä toiminta ja osaaminen

Vastaajista 65 % piti kansainvälisyyteen liittyvää toimintaa ja osaamista (KUVIO 26) erittäin tai melko tärkeänä ja vastausten keskiarvo oli 3,65. Vaikka kyselyssä kansainvälistymistä ei pidetty kovinkaan tärkeänä, on kuitenkin tärkeä huomioida, että ympäri Eurooppaa maaseudulla painitaan kaikkialla samojen ongelmien parissa. Kansainvälistyminen avartaa ja sitä kautta on mahdollista löytää uusia ja erilaisia tapoja toimia ja oppia uutta.

Kansainvälistyminen auttaa ja opettaa arvostamaan omaa asuinalueita, alueen hyvinvointia ja osaamista. Lisäksi se lisää ymmärrystä omaa maata ja kulttuuria kohtaan sekä auttaa näkemään asiat ja oman tekemisen uudessa valossa. Rieska-Leaderilla on kumppaneita ympäri Eurooppaa ja heidän kanssaan on toteutettu useita eri hankkeita. Lisäksi kansainvälistymiseen on käytetty myös useita muita eri rahoitusmahdollisuuksia. Leader-hankkeilla on mahdollista luoda kontakteja yli maan rajojen, yhteistyötä ja yhteyksiä sekä laajentaa maailmankuvaa. Hankkeiden avulla on myös mahdollista oppia uutta muista kulttuureista sekä löytää uusia toimintatapoja.

KUVIO 27. Vapaa-ajan vietto ja harrastustoiminta

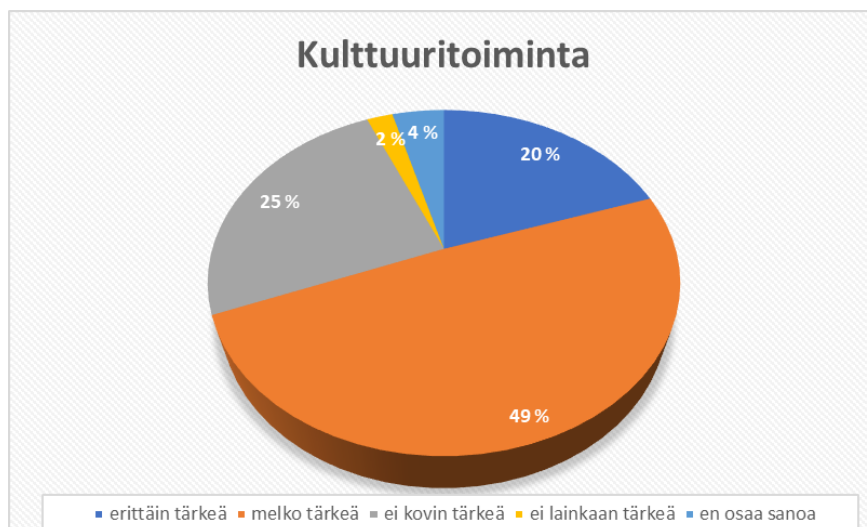
Vapaa-ajan vieton ja harrastustoiminnan tukeminen on yksi Leader-toiminnan yleisimpiä rahoituksia. Harrastusmahdollisuudet ja vapaa-ajanviettopaikat ovat oleellisia tekijöitä, kun mitataan asumisviihtyyttä. Rieska-Leaderin alueella hankkeiden ansiosta vapaa-ajanmahdollisuudet ovat parantuneet, kun alueella on rakennettu ja kunnostettu uusia liikunta- ja harrastuspaikkoja. Hyvistä harrastuspaikoista hyötyvät asukkaat, harrastajat, matkailijat ja vapaa-ajanasukkaat. Alueen vahvuutena on puhdas ja monimuotoinen luonto, joten sen kestävää hyödyntämistä virkistyskäytössä, yritystoiminnassa sekä alueen asukkaiden hyvinvoinnissa on mahdollista lisätä hankerahoituksilla.

Eri puolille toiminta-aluetta on syntynyt Rieska-Leaderin rahoituksen ja aktiivisten asukkaiden ansiosta luontopolkuja, liikuntahalleja, laavuja, leikkipaikkoja, kokoontumispaikkoja ja erilaisia kulttuurikohteita. Kaikille avoimiin yleishyödyllisiin kohteisiin on panostettu rahaa ja suuri määrä talkootunteja. Siitä syystä ei ole yllätys, että kuvion 27 mukaan 87 % vastaajista piti vapaa-ajan ja harrastustoiminnan tukemista erittäin tai melko tärkeänä ja vastausten keskiarvo oli 4,20.

KUVIO 28. Lähiuoka ja paikalliset elintarvikkeet

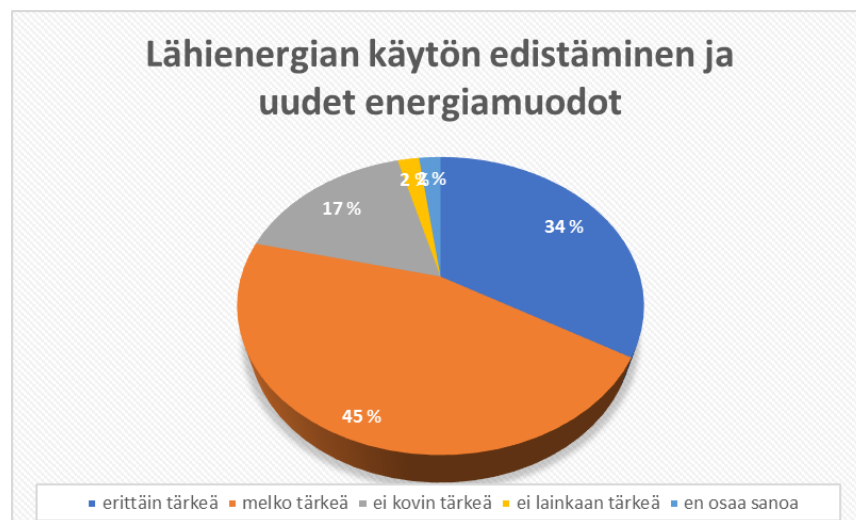
Kuviosta 28 nähdään, että vastaajista 92 % piti lähiruoan ja paikallisten elintarvikkeiden tukemista erittäin tai melko tärkeänä ja vastausten keskiarvo oli 4,41. Kyselyyn vastaajat nostivat tämän kolmanneksi tärkeimmäksi tuettavaksi asiaksi. Rieska-Leader pyrkii edistämään lähiruokaan liittyvää yrittäjyyttä, ruokakuluttuuria, yksityistä kulutusta sekä kasvattamaan lähiruoan käyttöä omalla toiminta-alueellaan. Parhaiten tähän pystytään yritystukien kautta. Elintarvikkeiden tuotanto on kuitenkin tiukasti säädeltyä, mikä vaikeuttaa alueen pienten lähiruokatoimijoiden tuloa alalle ja tarjonnan kasvua. Paikallisille ruuan tuottajille on suuri kilpailuetu, kun hyödynnetään alueellista ruokaperinnettä tuotekehityksessä ja markkinoinnissa, tuotantoketjussa käytetään kestävän kehityksen mukaisia menetelmiä sekä suositaan vuodenaikojen sesonkeja.

KUVIO 29. Kulttuuritoiminta

Vastaajista 69 % piti kulttuuritoiminnan tukemista (KUVIO 29) erittäin tai melko tärkeänä ja vastausten keskiarvo oli 3,64. Rieska-Leaderin hakerahoituksissa kulttuuritoiminnan kehittäminen pohjautuu pitkälle maaseudun ja alueen vahvuuksiin luoden sille lisäarvoa. Alueen paikallisen kulttuurin ja historian hyödyntäminen ja esiintuominen vahvistavat myös alueen asukkaiden vuorovaikutusta ja yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Maaseudun kehittämishankkeita toteutetaan paikallisten ihmisten lähtökohdista ja tarpeista lähtien. Rieska-Leaderista rahoitetut hankkeet edustavat suurimmalta osalta ns. perinteistä kulttuuria, kuten kulttuurimatkailun, käsityöalan tai tapahtumien tukemista. Hankkeilla on tarkoitus parantaa maaseudun asukkaiden elämänlaatua ja kulttuuri on siitä yksi osa.

KUVIO 30. Lähienergian käytön edistäminen ja uudet energiamuodot

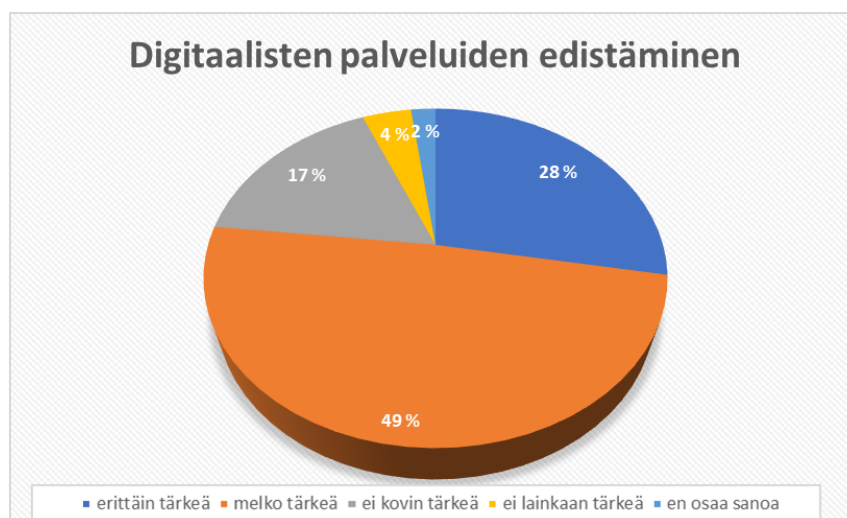
Vastaajista 79 % piti lähienergian käytön ja uusien energiamuotojen edistämistä (KUVIO 30) erittäin tai melko tärkeänä ja vastausten keskiarvo oli 4,06. Lähienergialla tarkoitetaan paikallisesti, pienimuotoisesti ja uusiutuvilla energialähteillä tuotettua energiaa. Rieska-Leaderin alueella erityisesti yhteisöt ovat omien toimitilojensa energian kulutuksen vähentämiseksi pyrkineet löytämään uusia kestäviä ratkaisuja aurinkopaneelien, lämpöpumppujen, pellettien, ledien ja uusien eristeiden myötä. Hankkeiden myötä on huomattu, että yhteisöjen ei ole helppoa löytää omaan tarpeeseen parhaiten sopivaa ratkaisua ja vertailla eri energiaratkaisuja. Investointien lisäksi onkin erittäin tärkeää tukea myös tiedottamista ja lähienergian hyödyntämistä helpottavia palveluja ja toimintamalleja.

KUVIO 31. Ympäristönhoitoon ja -suojeluun liittyvät toimet

Leader-hankkeilla ei ole juurikaan rahoitettu ympäristönhoitoon ja -suojeluun liittyviä toimia ja vastaajista vain 71% piti ympäristön hoitoon ja -suojeluun liittyviä toimia erittäin tai melko tärkeinä ja vastausten keskiarvo oli 2,87 (KUVIO 31). Maaseutuohjelman rahoituksesta merkittävä osuus kohdistuu ympäristön tilan parantamiseen. Ympäristön tilaa parantavia toimia sisältyy useisiin maaseutuohjelman toimenpiteisiin. Nämä toimenpiteet eivät kuitenkaan kuulu Leaderin-tukien piiriin.

Ympäristön ja vesistönsuojelua rahoitetaan ympäristökorvausten ympäristösitoumusten avulla. Näillä toimenpiteillä viljelijät vähentävät maataloudesta aiheutuvaa ravinnekuormitusta sekä lisäävät luonnon monimuotoisuutta sekä tekevät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja ammoniakkipäästöjen vähentämiseen tähtääviä toimia. Näitä rahoituksia haetaan suoraan Ely-keskuksista.

KUVIO 32. Digitaalisten palveluiden edistäminen

Kuviossa 32 on esitetty, että vastaajista 77% piti digitaalisten palveluiden edistämisen tukemista erittäin tai melko tärkeänä ja vastausten keskiarvo oli 3,96. Digitaalisten palveluiden edistäminen ei noussut vielä kyselyssä kovinkaan korkealle. Digitalisaatio etenee kuitenkin suurin harppauksin ja, tulevan seitsemän vuoden aikana on vaikea nähdä, millaisia ratkaisuja sähköiset palvelut mahdollistavat ja minkälaisia liiketoimintamahdollisuuksia se avaa maaseudulla.

Rieska-Leaderin hankerahoituksissa tulisi pystyä rahoittamaan toimialariippumattomia ja riittävän avoimia digikehittämishankkeita. Hankkeiden olisi hyvä olla kunta-, organisaatio-, yhdistysten- ja yritysten rajat ylittävää ja pyrkiä luomaan niillä yhdessä uusia toimintatapoja, jotka hyödyttävät yhä useampaa. Digitalisaation edistämällä on mahdollista edistää myös yhteistyökulttuuria.

Konkreettisten digitaalisten kokeilujen lisäksi tulisi rahoittaa neuvontaa. Tällä hetkellä viranomaiset vastaavat digineuvonnasta vain omien palveluidensa osalta. Digineuvontaa tarvitsevat niin vasta alkajat kuin myös digiosaajat, joiden osaamista pitää päivittää säännöllisesti, koska laitteet, palvelut ja ohjelmistot muuttuvat niin nopeasti, että oma valvutuneisuus ei usein riitä tekniikan kehittymisen perässä pysymiseen.

Kolmantena kohtana kyselyssä oli avoin kohta missä pystyi antamaan palautetta kyselystä sekä muita terveisiä. Kysymykseen saatiin 20 vastausta.

- ” Tsemppiä tärkeään työhön!”
- ” Tähän mennessä hyvää toimintaa, toivottavasti toiminta monipuolistuu edelleen”
- ” Mukavan helppo vastata ja täyttää”
- ” Kaikki teemat ovat tärkeitä, jotka vaikuttavat alueen elinvoimaan”
- ” Hyvä ja ajankohtaisista asioista tehty kysely”
- ” Kaikki kohdat 2 asiat ovat erittäin tärkeitä!”
- ”Hankala arvioida ja laittaa tärkeysjärjestykseen, mikään ei ole turhaan”
- ” Vaikea asettaa jotain vähemmän tärkeäksi.”

Avoimista vastauksista ilmeni, että kyselyn pääteemoja ja rahoitettavia asioita oli varsin hankala laittaa paremmuusjärjestykseen, kaikkia asioita pidettiin tärkeinä ja ajankohtaisina. Vastaajien elämäntilanne, ikä ja työ vaikuttavat vastauksiin ja siitä syystä oli hyvä, että kyselyä tehtiin eri kohderyhmille suunnatuissa tilaisuuksissa ja vastauksia saatiin monipuolisesti. Tämä mahdollisti eri näkemysten saamisen alueen kehittämistarpeista. Vastauksista oli myös nähtävissä, että Rieska-Leaderin työtä arvostettiin ja nähtiin sen merkitys alueen kehittämisen kannalta.

5.3 Tutkimuksen johtopäätökset

Tärkeimmiksi pääteemoiksi kyselyssä nousivat hyvinvointi ja elinvoima, yrittäjyys, uudet palvelut sekä nuoret. Kyselyyn vastanneiden mielestä nämä asiat ovat tärkeimpiä, jotka täytyy huomioida tulevan kauden pääteemoja valittaessa. Kyselyssä esille nousseet pääteemat linkittyvät läheisesti toisiinsa. Panostus yrittäjyyteen lisää alueen hyvinvointia ja elinvoimaa sekä tuottaa uusia palveluita ja auttaa nuoria viihtymään alueella.

Ilmastonmuutoksen ehkäiseminen ja digitalisaatio ovat tärkeässä osassa tulevalla EU:n ohjelmakaudella. Näiden teemojen osalta on tärkeää huomioida, että kyselyssä vähähiilisyyttä sekä innovaatioita ja digitalisaatiota ei pidetty alueella erityisen tärkeänä. Kyselyyn vastanneista ainoastaan 34% nosti ne neljän tärkeimmän teeman joukkoon.

Kyselyssä esiin nousseita asioita, joiden kehittämistä yhteisöjen ja yritysten toimesta alueella pidettiin alueella erityisen tärkeänä, olivat yritystoiminta ja elinkeinot, lasten- ja nuorten palvelut ja toiminta, lähiruoka ja paikalliset elintarvikkeet sekä työikäisten palvelut. Näiden asioiden kehittämistä piti yli 90% vastaajista erittäin tai melko tärkeänä.

Kehitettävien asioiden osalta on myös huomioitava, että digitaalisten palveluiden edistäminen sekä energian kulutuksen vähentäminen ja vähähiilisyyden edistäminen eivät nousseet kyselyssä kovinkaan korkealle. Digitaalisten palveluiden kehittämisen nosti erittäin tai melko tärkeäksi 77% vastaajista ja energian kulutuksen vähentämisen ja vähähiilisyyden edistämisen 72% vastaajista.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Seuraavassa esitetään vastaukset asetettuihin tutkimusongelmiin. Opinnäytetyöni pääongelma oli: Minkälaisia toiveita Rieska-Leaderin toiminta-alueen asukkailla on tulevan ohjelmakauden paikallisen kehittämisstrategian sisällöstä. Pääongelma jaettiin kahteen alaongelmaan. Niiden avulla saatiin vastaus tämän tutkimuksen pääongelmaan. Empiirinen tutkimus suoritettiin kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena tekemällä kyselyjä koko toiminta-alueella eri tapahtumissa ja eri kohderyhmille.

1) Millaisia pääteemoja alueen kehittämistarpeista pitäisi huomioida Rieska-Leaderin tulevan ohjelmakauden strategiassa

Kyselyyn vastanneiden toiveena oli, että Rieska-Leaderilta rahoitusta saavien yritys- ja kehittämishankkeiden tulee erityisesti edistää alueen hyvinvointia ja elinvoimaa, yrittäjyyttä, uusia palveluita sekä nuoriin liittyviä kehittämistavoitteita. Hyvinvointi merkitsee ihmisille erilaisia asioita elämänkaaren eri vaiheissa. Aktiiviset ja hyvinvoivat asukkaat ovat elinvoimaisen alueen edellytys. Toiminta-alueen ihmisten aktiivointi onnistuu parhaiten, kun on kysymys heidän arvoistaan ja tarpeistaan. Alueen asukkailla on paras tieto oman arkensa kannalta merkityksellisistä asioista sekä epäkohdista, jotka heikentävät heidän hyvinvointiansa tai osallisuutensa edellytyksiä.

Rieska-Leaderin alueen elinvoiman kehittäminen edellyttää laajan toimijaverkon yhteistyötä, jossa kolmas sektori ja yritykset ovat keskeisiä elinvoiman tuottajia. Hyvinvointi muodostuu muun muassa luonnosta, kulttuuritarjonnasta, virkistys- ja harrastusmahdollisuuksista, kuntien asuinalueiden viihtyisyydestä, yhteisöllisyydestä ja osallisuudesta sekä hyvistä palveluista.

Yhteisöjen aktiivisuus on merkittävässä roolissa alueen hyvinvoinnin tuottamisessa ja myös elinvoimaisuuden kehittämisessä. Harrastustoiminta, lähiliikuntapaikat, yhteisölliset tapahtumat, kulttuuritoiminta ja talkoot ovat yhteisöllisen toiminnan muotoja, joita hankerahoituksella on tärkeä tukea.

Alueen kehittämisen keskeinen edellytys on yrittäjyyden ja työn edistäminen. Yritystoiminta luo alueelle elinvoimaa ja uusia työmahdollisuuksia. Hankerahoituksella tavoitteena tulee olla yrittäjyyden edistäminen ja elinkeinotoiminnan monipuolistaminen ja sitä kautta alueen talouden ja elinvoimaisuuden sekä työllisyyden vahvistaminen. Elinkeinollisten hankkeiden tukemisella on mahdollista luoda

työpaikkoja joko välillisesti tai suoraan. Tällä saavutetaan niitä tavoitteita, joita alueella asumiselta odotetaan eli työtä ja toimeentuloa.

Alueella toimivissa yrityksissä on paljon käyttämätöntä potentiaalia. Rahoitusta on kohdennettava toimivien yritysten uudistumiseen ja kehittämiseen ja uusien yritysten synnyttämiseen. Tätä kautta on mahdollista löytää uusia innovaatioita sekä uusia palveluita ja palvelumalleja luovia ja kokeilevia yrityksiä.

Toimiva arki ja työntekeminen vaativat tiettyjä edellytyksiä, ja ne ovat samanlaisia asuinpaikasta huolimatta. Tarvitaan toimivia tietoliikenneyhteyksiä ja muuta infrastruktuuria. Tietyt palvelut ovat ehto sille, että ihmiset pystyvät yrittämään ja asumaan maaseudulla. Palveluiden kehittämisellä pystytään lisäämään maaseutualueiden kestävyyttä ja elinvoimaisuutta. Hankerahoituksen avulla on mahdollista parantaa palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta. Palveluiden kehittämisessä on erityisesti otettava huomioon eri ikä luokat, erilaiset ryhmät sekä järjestöt ja yritykset.

Viime vuosina palveluiden tarjonta on keskittynyt yhä enemmän suurempiin keskuksiin. Uusia keinoja palvelujen tarjoamiseksi tarvitaan. Toiminta-alueen kunnissa väestön ikääntyminen lisää entisestään palvelujen tarvetta ja samalla asettaa haasteita niiden saavutettavuudelle. Uusien palveluiden kehittämiseksi rahoituksella on tärkeää kannustaa uudenlaisten toimintatapojen, ratkaisujen ja tuotteiden käyttöönottoon. Muualla hyväksi koettujen toimintatapojen siirtäminen alueelle myös kehittää palveluita. Hanke- rahoituksen avulla voidaan tarjota mahdollisuuksia kehittää uusia hyviä palveluita ja toimintatapoja ennakkoluulottomasti.

Rakennemuutosten myötä myös alueen kehittäminen tulee olemaan entistä enemmän omaehtoisen toiminnan varassa. Alueen yhteisöillä on mahdollisuus ottaa aiemmin kuntien ja valtion järjestämiä palveluita järjestettäväkseen. Uusia palveluita ja niiden syntymistä voidaan edistää myös rahoittamalla yleishyödyllisiä hankkeita, joissa suunnitellaan ja kehitetään alueen väestölle suunnattuja palveluja.

Viihtyvyystekijöiden merkitys alueen asutuksen kannalta tulee heti toimeentulon jälkeen, joten myös niiden kehittämiseen tähtäävät toimenpiteet ovat tärkeitä. Leader-toiminnassa keskeinen asia on se, että asukkaat pystyvät ja pääsevät vaikuttamaan itseään, palvelujaan ja elinympäristöään koskevaan suunnitteluun. Kulttuuri- ja virkistysmahdollisuuksien kehittäminen maaseudulla on tärkeää ja sillä

pystytään vaikuttamaan erityisesti nuorten ihmisten asumishalukkuuteen maaseudulla. Mikäli maaseutu pidetään elinvoimaisena se vähentää muuttoliikettä suuriin kaupunkeihin, houkuttelee uusia asukkaita ja hyödyttää maaseudun vapaa-ajanasujia.

Pääteemojen valinnoissa nousi tärkeänä asiana esille nuorten huomioiminen. Nuorten saamiseen mukaan paikalliseen kehittämistoimintaan ja oman elinympäristönsä kehittämiseen tuleekin panostaa. Rieska-Leaderin oman nuorisotyöryhmän toimintaa tulee kehittää ja rahoitettavissa hankkeissa tulee huomioida erityisesti nuoret kohderyhmänä.

Nuoret ovat alueen kehittämistyössä keskeinen resurssi, jonka viihtyminen alueella on tärkeää sen tulevaisuudelle. On tärkeää, että nuorille luodaan heidän lapsuudessaan ja nuoruudessaan alueesta mielikuva mukavana asuinpaikkana ja että sieltä voi lähteä muualle oppimaan, mutta sinne kannattaa palata takaisin asumaan. Nuorten jääminen ja palaaminen kotiseudulle edellyttää viihtyvyystekijöiden lisäksi toimeentulomahdollisuuksien luomista. Hankerahoituksilla on tärkeää edistää nuorten omaehtoista toimintaa ja nuorten omista ideoista lähteviä hankkeita. Kansainvälisyys on nuorille tärkeää ja heille on annettava mahdollisuus lähteä mukaan kansainväliseen yhteistyötoimintaan.

Nuorille on hankerahoituksen avulla tärkeää luoda mahdollisuuksia yhdessäoloon ja keskinäiseen kanssakäymiseen. Rieska-Leaderin toiminta ei tavoita nuoria parhaalla mahdollisella tavalla ja siitä syystä verkostojen luominen ja yhteistyö paikallisten nuorisotoimijoiden, kuten kuntien nuorisotyöntekijöiden ja eri järjestöjen edustajien kanssa, on avainasemassa siinä, miten Leader-toiminta tunnetaan nuorten keskuudessa.

Kyselyssä esille nousseet pääteemat tukevat ja täydentävät hyvin toisiaan. Tärkein keino teemojen edistämiseen ja kehittämistavoitteiden saavuttamiseen on saumaton yhteistyö alueen kuntien, yhteisöjen, asukkaiden sekä muiden kehittämisorganisaatioiden kanssa.

2) Minkälaisten asioiden kehittämistä pidetään alueella tärkeänä

Rieska-Leaderin yksi päätehtävistä on ollut jo usean ohjelmakauden ajan edistää maaseudun yritysten kannattavaa ja kestäväää kasvua sekä yritysten välistä yhteistyötä. Rieska-Leaderin toiminnan yhtenä päätavoitteena on ollut uusien työpaikkojen luominen niin toimivissa yrityksissä kuin uuden yritystoiminnan avulla. Tulevan ohjelmakauden tukimuodoista ei vielä tiedetä, mutta yritystukien osalta odotetaan parempia ja käyttökelpoisempia tukimuotoja, kuin mitä tällä ohjelmakaudella on ollut käytössä. Yritystuilla on suuri merkitys siinä, pystytäänkö tulevalle ohjelmakaudelle asetettavat tavoitteet saavuttamaan.

Rieska-Leaderin alue on keski-ikänsä yksi Euroopan nuorimpia. Siksi nuorten huomioiminen on erittäin tärkeää. Myönteisen kuvan jääminen omasta asuinpaikkakunnastaan madaltaa nuorten kynnystä muuttaa takaisin syntymäpaikkakunnalleen opiskelujen jälkeen. Yhteiskunnalliset ja yhteiset asiat kiinnostavat nuoria ja tulevalla ohjelmakaudella on tärkeää löytää uusia osallistumisen ja osallistamisen tapoja. Nuorille on tärkeää löytää ketteriä, nopeita ja omaehtoisia toimintamahdollisuuksia, jotka eivät vaadi nuorilta pitkäaikaista sitoutumista.

Konkreettinen tekeminen, esimerkiksi nuorisotyöryhmätoiminta ja sen jatkuva kehittäminen, antavat nuorille kokemusta hanketoiminnasta ja oman asuinalueensa kehittämisestä. Samalla Leader-toiminta tulee nuorille tutuksi ja nuorten toiveet pystytään paremmin huomioimaan. Nuorille on merkityksellistä se, että he voivat vaikuttaa oman paikkakuntansa toimintaan. Erityisen tärkeitä ovat paikat, joissa nuoret voivat harrastaa ja viettää aikaa, sekä yhteinen tekeminen.

Lähiruoka on ruoantuotantoa, jonka kulutus ja tuotanto tapahtuvat mahdollisimman lähellä toisiaan eivätkä vaadi pitkää toimitusketjua. Lähiuotantoa tukemalla pystytään vastaamaan myös kasvaviin ilmastomuutoshaasteisiin. Kuluttajille lähiruoan tärkeät ominaisuudet, kuten tuoreus ja korkea laatu, pystytään varmistamaan juuri lyhyen toimitusketjun kautta. Rieska-Leaderin toiminta-alueella on hyvät mahdollisuudet kehittää lähiruuantuotantoa.

Kuluttajat suosivat vuosi vuodelta enemmän lähiruokaa ja paikallisia elintarvikkeita. Lähiruuan suosiminen ja sen arvostuksen nousu näkyvät kulutuksen kasvun kautta. Yhtenä haasteena lähiruuan tarjonnan kasvuun ja kehittämiseen alueella on se, että elintarviketoiminta on tarkasti säädeltyä, mikä saattaa vaikeuttaa alan toimijoiden markkinoille tuloa.

Tutkimusten mukaan suurin osa kuluttajista aikoo lisätä lähiruoan kulutustaan tulevaisuudessa, mikäli sitä on helposti saatavilla. Kuluttajat odottavat lähiruoalta korkeaa laatua ja tuoreutta tuotteiden hinnan vastineeksi. Alueen lähiruokayrittäjien on pystyttävä vastaamaan alueen kuluttajien tarpeisiin ja toiveisiin. Lähiruuan kysyntään Rieska-Leaderin toiminta-alueella vaikuttaa se, että toimijat ovat pieniä eikä heillä ole yhteistä jakeluketjua. Tehokas ja välikäsiä vähentävä logistiikka- ja jakelujärjestelmä vaatii vielä kehittämistä, että se toimii kannattavasti ja kustannustehokkaasti.

Hyvänä esimerkkinä uudenaikaisesta jakelujärjestelmästä on erilaiset lähiruokaa suosivat ryhmät esim. paikalliset Reko-ryhmät. Reko-ryhmät ovat hyvä esimerkki myös kustannustehokkaasta logistisesta ketjusta, joka on perusedellytys lähiruokamarkkinoiden kehittymiselle. Lähiruuan jakeluketjut ja suoraan tuottajalta ostaminen tulevat jatkossa korostumaan sekä myös verkkokauppa ja kotiinkuljetus.

Lähi tuotteiden jalostuksesta olisi tärkeää tulevalle ohjelmakaudella hankerahoituksen avulla pyrkiä saamaan enemmän täysipäiväistä liiketoimintaa, eikä pelkästään oman toimen ohessa tehtävää harrastamista. Tämä vaatii paikallisen tuotannon tukemista ja kehittämistä sekä konseptien luomista millä voidaan tehdä uusia kannattavia liiketoimintamalleja.

Laadukkaat palvelut ja niiden hyvä saatavuus ovat monen työikäisen kriteerinä asuinpaikkaa valittaessa ja niiden säilyttäminen ja saatavuus ovat yksi keskeinen viihtyvyydestekijä. Hankkeilla voidaan parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta. Se voi tapahtua uusien ratkaisujen, kuten liikkuvien palvelujen avulla. Täytyy kuitenkin huomioida, että hankerahoituksella ei tueta kuntien tai valtion vastuulla olevien lakisääteisten peruspalveluiden tuottamista. Hankkeilla voidaan kuitenkin suunnitella uusia toimintamalleja, joilla peruspalvelujen saatavuutta voitaisiin parantaa. Peruspalvelujen kehittämisen lisäksi voidaan lisätä vapaa-ajan ja kulttuuripalveluiden saatavuutta.

Tämän kyselyn tuloksia voidaan suoraan käyttää pohjana suunniteltaessa tulevan EU-ohjelmakauden Rieska-Leaderin strategian pääpainopisteitä ja läpileikkaavia teemoja. Kyselyn tulosten perusteella on mahdollista kohdentaa rahoituksia sellaisiin hankkeisiin, jotka ovat merkityksellisiä ja tärkeitä alueen asukkaille. Kysely on osa kehittämisstrategian laajaa osallistavaa valmistelua, jonka tarkoituksena on kuulla ja ottaa mukaan valmisteluun mahdollisimman laajasti ja kattavasti alueen asukkaita ja eri toimijoita. Ministeriön edellytyksenä on, että valmistelu on laajasti osallistavaa ja että osallistumisen vaikutus näkyy käytännössä Leader-ryhmän toiminnassa ja paikallisessa kehittämisstrategiassa.

Kyselyssä saatujen vastausten, alueen tarve- ja voimavara-analyysin sekä edellisten ohjelmakausien kokemusten pohjalta syntyvät Rieska-Leaderin toiminta-alueen pääteemat ja läpileikkaavat teemat, tavoitetila ja toimenpiteet, joiden perusteella aluetta kehitetään seuraavan EU-ohjelmakauden 23–27 ajan.

Euroopan Unionin uuden rahoituskauden valmistelu on parhaillaan käynnissä ja nykyinen ohjelmakausi päättyi vuoden 2020 lopussa. Uuden ohjelmakauden aloitus kuitenkin viivästyy ainakin kahdella vuodella, eli uuden ohjelmakauden on arvioitu alkavan vuoden 2023 alussa. Maaseuturahaston rahoitus kuitenkin jatkuu myös seuraavan kahden vuoden ajan.

Kyseessä on rahoituskausien väliin jäävä niin kutsuttu siirtymäkausi. Siirtymäkaudella käytetään vanhan ohjelmakauden sääntöjä, mutta uuden rahastokauden varoja. Siirtymäkauden aikana toimintaa tuetaan myös maaseuturahaston elvytysvaroilla. Nykyiset Leader-ryhmät jatkavat nykyisten strategioidensa toteutusta siirtymäkauden ajan. Erilaisille hankkeille voi hakea rahoitusta nykyiseen tapaan vuosina 2021–2022. Hankkeiden toteuttamisaika ja maksaminen voivat jatkua vuoteen 2025 asti. Uuden ohjelmakauden rahoituskehyksestä päättäminen on ollut haastavampaa kuin koskaan aiemmin. Brexit, oikeusvaltioperiaate ja koronaviruspandemia sekä siihen liittyvä elvytyspaketti on ovat aiheuttaneet kovaa kiistaa budjetista ja pitkien neuvotteluiden jälkeen kaikki jäsenmaat hyväksyivät uuden rahoituskehysten joulukuussa 2020.

Leader-toiminnan osalta voidaan katsoa luottavaisena tulevaan ohjelmakauteen. Leader-toimintatapana on komissiossa tunnustettu ja tunnistettu hyväksi menetelmäksi kehittää maaseutualueita ja sitä ollaan jatkamassa nykyisen muotoisena myös tulevilla ohjelmakaudella. Maaseuturahaston rahoituksesta on määritelty vähintään 5 % käytettäväksi Leader-toimintaan ja tulevan ohjelmakauden rahoituskehys tulee olemaan pitkälle samansuuruinen kuin mitä se on ollut kaudella 2014–2020, jolloin se oli suuruudeltaan 300 miljoonaa euroa.

Tulevalla ohjelmakaudella on tärkeää, että Leader-ryhmät nähdään tärkeinä toimijoina alueiden kehittämisessä sekä kansalaisten aktivoijina. Leader-toiminnan keskeinen lähtökohta on alhaalta ylöspäin suuntautuva toiminta, jolla saadaan alueen asukkaita ideoimaan ja kehittämään alueita yhdessä. Leader-toimintatapaa voidaan parhaimmillaan kuvata törmäyttämiseksi, jossa erilaiset toimijat kohtaavat, sekoittuvat ja kehittävät uudenlaista toimintaa alueelle.

Opinnäytetyön tekeminen osui sopivasti ohjelmakausien vaihteeseen, ja kyselytutkimuksen tekeminen olisi ollut ajankohtainen asia ilman opintojakain. Vaikka aikataulut muuttuivat koronatilanteen takia ja ohjelman tekeminen siirtyi vuodella, kysely pystyttiin tekemään lähes aiotussa aikataulussa. Aineiston keräämisen aika oli poikkeuksellisen pitkä. Aineisto kerättiin vuoden aikana 1.12.2019–30.11.2020. Koronarajoitusten takia kaikki keväälle suunnitellut tapahtumat jouduttiin perumaan. Kesä ja syksyn aikana pystyttiin tilaisuuksia kuitenkin järjestämään ja kyselyä tekemään kaikissa alueen kunnissa.

Kyselylomakkeen laadinta ei ollut helppoa aiheen takia. Viisi vuotta on pitkä aika strategian toimeenpanoon ja, tulevaisuuden ennakointi niin pitkälle on hyvin haastavaa. Vaikka monet strategian teemat määräytyvät komission ja kansallisen CAP-suunnitelman mukaan, alueellinen näkökulma rahoituksiin

on hyvin tärkeää. Strategiassa on tärkeää, että se on enemmän mahdollistava kuin rajoittava, sillä toimintaympäristö voi muuttua hyvinkin nopeasti ja ennakoimattomasti.

Opinnäytetyön tekeminen oli kiinnostava kokonaisuus siitäkin syystä, että sen tuloksilla on vaikutusta tulevan strategian sisältöön. Paikallinen kehittämisstrategia on se paperi, jonka perusteella maa- ja metsätalousministeriö myöntää rahoituskehysten Rieska-Leaderin alueelle ja rahoituksen määrän vaikuttaa strategian laaja-alainen valmistelu sekä sen sisältö. Mielestäni opinnäytetyöstä ja kyselyn tuloksista saa hyvän kokonaiskäsityksen ja pohjan jatkaa Rieska-Leaderin paikallisen kehittämisstrategian valmistelua vuosille 2023–2027.

LÄHTEET

- Elard 2019a. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.elard.eu/organization/about>. Viitattu 23.9.2020.
- Elard 2019b. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.elard.eu/organization/about>. Viitattu 23.9.2020.
- ENRD 2020. Www-dokumentti. Saatavissa: https://enrd.ec.europa.eu/leader-clld/leader-toolkit/leader-clld-explained_en. Viitattu 27.11.2020.
- EU 2014. Www-dokumentti. Saatavissa: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_community_local_development.pdf. Viitattu 6.10.2020.
- EU 2020. Www-dokumentti. Saatavissa: https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-commission_fi. Viitattu 6.10.2020.
- European Commission 2018. Www-dokumentti. Saatavissa: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/future-cap_en. Viitattu 19.11.2020.
- Finlex 2019a. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170182>. Viitattu 23.9.2019.
- Finlex 2019b. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141174>. Viitattu 23.9.2019.
- Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.
- Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Edita Publishing Oy. Helsinki.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Kariston kirjapaino Oy Hämeenlinna.
- Hyyryläinen, T. ja Rannikko, P. 2000. Eurooppalaistuva maaseutupolitiikka. Paikalliset toimintaryhmät maaseudun kehittäjinä. Vastapaino
- Hyyryläinen, Torsti 2007. Toimintaryhmätyö paikallisen kehittämisen metodina. Maaseudun uusi aika. Maaseutututkimuksen ja -politiikan aikakauslehti. Numero 3/2007, 15. vuosikerta.
- Hyyryläinen, Torsti 2010. Kylätoiminnan perinne sosiaalisena pääomana. Eurooppalaistuvat maaseutupolitiikka. Paikalliset toimintaryhmät maaseudun kehittäjinä. Vastapaino.
- Isosuo, Tuula 2000. Toimintaryhmätyön vahvistuminen. Eurooppalaistuvat maaseutupolitiikka. Paikalliset toimintaryhmät maaseudun kehittäjinä. Vastapaino
- Jänis, Laura 2018. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.mua-lehti.fi/wp-content/uploads/2018/11/MUA-maaseutupolitiikka_fi-2-3-2018.pdf. Viitattu 19.11.2020.
- Kananen, J. 2008. Kvali, Kvalitatiivisen tutkimuksenteoria ja käytänteet. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja.

- Kananen, J. 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja. Jyväskylä.
- Konsala, Heikki 2012. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/225817/Raportteja84.pdf?sequence=1>. Viitattu 27.11.2020.
- Leader-suomi2019a. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.leadersuomi.fi/fi/mita-on-leader/>. Viitattu 23.9.2019.
- Leader-suomi2019b. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.leadersuomi.fi/fi/mita-on-leader/>. Viitattu 23.9.2019.
- Lukesch, Robert 2018. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.simra-h2020.eu/wp-content/uploads/2018/11/lukesch-en-1.pdf/>. Viitattu 22.5.2020.
- Maa- ja metsätalousministeriö 2019a. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://mmm.fi/cap27>. Viitattu 20.12.2019.
- Maa- ja metsätalousministeriö 2019a. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://mmm.fi/eu-ja-kansainvaliset-asiat/cap>. Viitattu 19.11.2020.
- Maa- ja metsätalousministeriö 2019a. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://mmm.fi/maaseutu/leader>. Viitattu 23.9.2020.
- Maa- ja metsätalousministeriö 2019b. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://mmm.fi/cap27>. Viitattu 20.12.2019.
- Maa- ja metsätalousministeriö 2019b. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://mmm.fi/eu-ja-kansainvaliset-asiat/cap>. Viitattu 19.11.2020.
- Maa- ja metsätalousministeriö 2019b. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://mmm.fi/maaseutu/leader>. Viitattu 23.9.2020.
- Maa- ja metsätalousministeriö 2019c. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://mmm.fi/cap27>. Viitattu 20.12.2019.
- Maa- ja metsätalousministeriö 2019c. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://mmm.fi/eu-ja-kansainvaliset-asiat/cap>. Viitattu 19.11.2020.
- Maa- ja metsätalousministeriö 2019c. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://mmm.fi/maaseutu/leader>. Viitattu 23.9.2020.
- Maa- ja metsätalousministeriö 2019d. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://mmm.fi/cap27>. Viitattu 20.12.2019.
- Maa- ja metsätalousministeriö 2019d. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://mmm.fi/eu-ja-kansainvaliset-asiat/cap>. Viitattu 19.11.2020.

Maa- ja metsätalousministeriö 2020. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://mmm.fi/documents/1410837/12210688/CAP-webinaarin+esitykset.pdf/93887a4b-e4ad-36a1-051d-d423e6490b76/CAP-webinaarin+esitykset.pdf?t=1605705567705>. Viitattu 19.11.2020.

Maa- ja metsätalousministeriö 2020. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://mmm.fi/cap27/leader-haku>. Viitattu 26.1.2021.

Maa- ja metsätalousministeriö 2020. Www-dokumentti. Saatavissa: https://pikantti.ruokavirasto.fi/display/MKKOUL/2020/04/17/Ilmoittaudu+hanke-+ja+yrittystukien+videokoulutukseen+21.4.2020?preview=/57345731/57346007/Leader%20hakuohje_Videokoulutus_21.4.2020.ppt. Viitattu 26.1.2021.

Rannanpää, S, Pyykkönen, S, Heikkinen, B, Koivisto, A, Ranta, T, mdi Pylkkänen, P, Hyyryläinen, T, helsingin yliopiston ruralia-instituutti. Leader toimintatavan arviointi. Maa- ja metsätalousministeriö 2020.

Rieska-Leader 2013a. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.rieskaleader.fi/fi/etusivu>. Viitattu 23.9.2019.

Rieska-Leader 2014. Strategia 2014. Www-dokumentti. Saatavissa: https://www.rieskaleader.fi/assets/site/rieska/files/RIESKA20142020_strategia_ILMAN_LIITTEIT.pdf. Viitattu 24.9.2019.

Rieska-Leader 2018. Laatukäsikirja.

Rieska-Leader 2018. Vuosikertomus 2018. Www-dokumentti. Saatavissa: https://www.rieskaleader.fi/assets/site/rieska/files/yhdistys/vuosikertomus_2018_korj.pdf. Viitattu 24.9.2019.

Rieska-Leader 2019b. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.rieskaleader.fi/fi/yhteis%C3%B6-leader>. Viitattu 23.9.2019.

Rope, T. 2000. Suuri markkinointikirja. Otava. Kauppakamari Oyj.

Uusitalo, Eero 2009. Maaseutu – väliinpuotoajasta vastuunkantajaksi. Maaseutupolitiikan itsenäistymisen alue- ja maatalouspolitiikan puristuksessa. Helsingin yliopisto. Ruralia-instituutti.

Vehkalahti, K. 2014. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.

Vilkka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

KYSELY

Rieska-Leader ry valmistelee uutta strategiaa ohjelmakaudelle 2023-2027. Uusi ohjelma laaditaan kuten edellisilläänkin ohjelmakausilla laajassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa eri kunnissa ja eri sektoreilla. Strategiaan kerätään tietoa alueen asukkaiden, yhdistysten, yritysten ja muiden organisaatioiden kehittämistarpeista. Tavoitteena on laatia strategia, jonka perusteella voimme suunnata ensi ohjelmakauden Leader-rahoitusta juuri sellaisille toimenpiteille, jotka ovat tärkeitä Rieska-Leaderin toiminta-alueen asuinviihtyisyyden ja elinkeinotoiminnan kehittämiseksi. Näiden kehittämistarpeiden esiin nostamiseksi tarvitsemme sinun apuasi. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

Voit antaa palautetta myös sähköpostilla tai puhelimella: asko.eerola@rieskaleader.fi, 044 7727 877.

Ministeriön EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) seuraavan rahoituskauden 2023–2027 kansallisessa suunnitelmassa on nostettu esille seuraavia pääteemoja:

1. **Yrittäjyyden edistäminen**
2. **Ilmastonmuutoksen ehkäisy ja vähähiilisyys**
3. **Hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen**
4. **Uusien palveluiden ja palvelumuotojen luominen**
5. **Innovaatioiden ja digitalisaation edistäminen**
5. **Kansainvälistyminen**
6. **Nuoret**

1. Valitse mielestäsi kolme tärkeintä teemaa

Tärkein nro: _____

Toiseksi tärkein nro: _____

Kolmanneksi tärkein nro: _____

Onko jo muu pääteema mikä mielestäsi pitäisi huomioida Rieska-Leaderin strategiassa?

2. Mitä asioita tulisi kehittää?
Pohdi asioita em. teemojen kannalta

3. Miten tärkeänä pidät seuraavien asioiden kehittämistä oman alueesi yhteisöjen tai yritysten toimesta?

Valitse sopivin vaihtoehto

	erittäin tärkeä	melko tärkeä	ei kovin tärkeä	ei lainkaan tärkeä	en osaa sanoa
Lasten ja/tai nuorten palvelut ja toiminta	☐	☐	☐	☐	☐
Työikäisten palvelut ja toiminta	☐	☐	☐	☐	☐
Ikäihmisten tai vanhusten palvelut ja toiminta	☐	☐	☐	☐	☐
Joukko- ja älyliikenteen edistäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Yritystoiminta ja elinkeinot	☐	☐	☐	☐	☐
Energian kulutuksen vähentäminen, vähähiilisyden edistäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Ympäristö ja kylämaisemat	☐	☐	☐	☐	☐
Matkailu	☐	☐	☐	☐	☐
Kansainvälisyyteen liittyvä toiminta ja osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Vapaa-ajan vietto ja harrastustoiminta	☐	☐	☐	☐	☐
Lähiiruoka ja paikalliset elintarvikkeet	☐	☐	☐	☐	☐
Kulttuuritoiminta	☐	☐	☐	☐	☐
Lähienergian käytön edistäminen ja uudet energiamuodot	☐	☐	☐	☐	☐
Ympäristönhoitoon ja -suojeluun liittyvät toimet	☐	☐	☐	☐	☐

4. Palautetta kyselystä tai muita terveisiä

Voit antaa palautetta myös sähköpostilla tai puhelimella: asko.eerola@rieskaleader.fi, 044 7727 877.

Kiitos vastauksista!